

ΕΛΕΓΟΣ

Τὸν θάνατο λευκῶν χιονιῶν,
ἀγνή ψυχῇ, μὴ θρήνει!

Τῶν μενεξέδων ἔζησε
τῇ θλιβερῇ ἀγωνία
κι οἱ ἀλαβάστρινοι ἔσθησαν
μᾶς στὸ ἀνθογιάλι οἱ κρίνοι.

Σιμά της πικροστάλαξε
σὲ θλιβερῇ ἀρμονία
τὰ θρυλικά της νάματα
ἢ Κασταλία Κρήνη.

Μὲ ρόδα καὶ μὲ γιασεμιά
πολύανθ' ἢ Ἴωνία
τῆς ἔστεψε τὸ μέτωπο
στὴν πάλλευκή της κλίνη.

Τῇ Λήκυθό της μὲ θολῇ
δροσιὰ δακρύων— ἴα
καὶ σταλακτίτες— ἔθηκε
στὴν κεφαλή, ποῦ κλίνει.

Καὶ τῆς Ἑκάτης ἔτοιμα
τὰ δειπνα στὴ γωνία
τοῦ πέπλου· ἢ αὔρα φίλημα
στερνὸ στὴν κόμη δίνει.

Τὸν ὄβολο τοῦ Χάρωνος
κρατᾷ, στὴν αἰωνία
περνῶντας καὶ ληθαργικῇ
Ἀχερουσίας δίνη.

Τὸν θάνατον ἀγνῶν χιονιῶν,
λευκῇ ψυχῇ, μὴ θρήνει!

Δ. Π. ΦΩΤΕΙΝΟΣ

ΤΟ ΠΡΕΛΟΥΝΤΙΟ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΕΩΣ

Ἦ μάτια, ποῦ σᾶς βάραιναν οἱ ἐφιάλτες ὕπνοι,
 Εὐπνήστε στὸ προοιόνισμα τῆς νέας ζωῆς ποῦ πάλλει
 Καὶ μὴ δειλιάτε στὶς βαριές τὶς μπόρες, ποῦ ξεσπάνουν,
 Τὶ αὐτὲς τὶς πιὸ τρελλές γιορτὲς θέλουν σᾶς ἐτοιμάσει.
 Οἱ ἀράχνες τὸρα χάνονται στὸ φῶς, ποῦ τοῦ ἐτοιμάζουν
 Τὸν ἐρχομὸ δουλεύοντας ὅλες οἱ ζωὲς ἀντάμα.
 Κι ἂν κάπου αἷμα στάζουνε κάποιες καρδιὲς ἀκόμα,
 Οἱ ἀναστάσιμες ῥιζὲς θέλουν τὶς ἐπουλώσει,
 Οἱ ῥιζὲς, ποῦ θάναθρύσκει ἀπ' τὰ νεκρὰ τὰ στήθια
 Τῶν παχνιασμένων κι ἄραχλων σιντριβανιῶν τοῦ κήπου.

Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΕΩΣ

Μὰ ἐγὼ καὶ τότε στὴν ψυχὴ μου,
 Θᾶχω τὴ βοῦλλα σου, ὡ καταστροφὴ.

Μέσα μου νοιώθω τοὺς παλμύς μύριων ζωῶν, ποῦ σφύζουν
 Κι εἶναι ἀνοιξὶς τὸ στήθός μου, γεμάτη ἀνθοὺς καὶ κλώνια.
 Θλίψη, ποῦ ὅ,τι μᾶσώτευες μυρόμουν τὸ Νοέβρη,
 Τὶς θεῖες σὺ μοῦ ἐτόμασες χαρὲς ποὶ μὲ κυκλώνουν.
 Κι ἀνοίγω ὅλους τοὺς κόρφους μου ἀπ' ὅλες νὰ μεθήσω.
 Καὶ θέλω ἀπόψε τὸ ἴππουλο τραγοῦδι σου ὑποψία:
 —Πῶς ἢ πληγῆ μου, ποῦ ἔκλεισε ταχυὰ θ' ἀνοίξη πάλι
 Στους ἐπινίκιους ἕμνους μου νὰ τὸ ὑποτάξω σκλάβο.

ΤΩΝΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗΣ

ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Σὰ μιὰ βαρκοῦλ' ἀνάλαφρη
 Πετᾷ ἢ ψυχὴ μας,
 Πάνου στὸ κύμα τῆς ζωῆς
 Π' οὐ μοναχοὶ μας,
 Πλευούμεν' ἀνερμάτιστα
 Στὸ ρέμα τῆς ἀγάπης,
 Ἐεχνῶντας ταξιδεύουμε.

*
 * *

Λάμν' ἢ χαρὰ
 Καὶ στὰ νερὰ
 τῆς Νιότης καθρεφτιοῦνται
 Ὀνειρα πλάνια καὶ χαρὲς,
 Λαχτάρεις, Σκλάβεις καὶ Κυρὲς,
 Ἀγκαλιασμέν', ὀλόγλυκα
 Μὰ βάρυπνα κοιμοῦνται.

*
 * *

Καὶ μ' ἓνα χέρι ἀνάλαφρο
 Ὁ πόθος τὸ τιμόνι πιάνει,
 Κι ὄλο ζητᾷ λιμάνι
 Ἀπάνεμο νὰ μπῆ.

*
 * *

Μ' ἀπ' λειωτὸ τὸ ἄπειρο
 Κι ἀποσταμένοι πέφτουν κάτω
 Ὁ πόθος κι ἢ χαρὰ,
 Κι ἡῦραν λιμάνι ἀπάνεμο
 τῆς θάλασσας τὸν πάτο
 καὶ τ' ἄρμυρὰ νερά.

ΚΙΜΩΝ ΜΠΕΛΛΑΣ

ΦΥΛΛΑ ΤΗΣ ΔΕΥΚΑΣ

ΗΣΚΙΩΜΕΝΕΣ ΑΓΑΠΕΣ

Ἀφερωμένο στὴ μητέρα μου.

(ΤΕΛΟΣ)

4

Ὡρες μακροῦς κι' ἀτέλειωτες περνοῦσε τώρα ὁ Διαμάντης στὴ Σχολή του κλεισμένος, ἢ ὅταν ἦταν καλοκαιρία καθισμένος σιμὰ στὴν κορυφή τοῦ λόφου κάτω ἀπ' τὰ πεῦκα ποῦ ἀπάνω τους ἔρχονταν νὰ καθίσουν οἱ γλάροι. Ὑστερα ἀπ' τὴν μέρα ἐκείνη εἶχε φύγει βιαστικός. Ἡ μάννα του κι ἡ Μαγδαλένια τὸν εἶχον συνοδεύει ὡς τὸ βαπόρι. Τώρα μονάχος συλλογιζώταν μὲ πόνο τὴν ἀδυναμία, ποῦ εἶχε δείξει. Γιατὶ νὰ τῆς δώση θάρρος νὰ τοῦ ξεσκεπάσῃ τὴν καρδιά καὶ τοὺς στοχοσμούς της γιατί καὶ κείνος ν' ἀφήσῃ νὰ φανῆ ἓνα κομμάτι τῆς δικῆς του; Εἶχε βοηθήσει νὰ ξεθαφτοῦν παλιὲς θυμῆσεις, ποῦ τίς εἶχε νομίσει πεθαμμένες, μὰ ποῦ ἐκεῖνες ζοῦσαν δυνατὲς σὰν τίς ρίζες τοῦ πλατανιοῦ μέσα στὸ χῶμα. Εἶχε παρασυρθῆ στὸ δρόμο τῆς ἀνημποριᾶς ἄβουλος κι ἀθάρρετος. Ἄ! εἶχε νοιώσει καλὰ τὴν ψυχὴ του κι ἔφυγε γιὰ καλὴ του τύχη ἔγκαιρα πρὶν φανερωθῆ καὶ ξεσπάσει ὅ,τι ἔκρυβε μέσα του. Πόσο ὅμως λαχτοροῦσε νὰ μπορέσῃ νὰ ξαναβρεθῆ γιὰ μιὰ στιγμὴ πλάι στὴ Μαγδαλένια νὰ νοιώσῃ τὸν ἑαυτὸ του ὁλόκληρο νὰ χάνεται γιὰ κείνη, σκλάβος τραβηγμένος ἀπ' τὴν ὁμορφιά της, σὰν τὸ καράβι ἀπ' τὴ δίνη! Συχνότερα τότε ἔγραφε καὶ στὴ μάννα του ἔχροντας πῶς τὰ γράμματά του θὰ τῆς τὰ διάβαζε ἡ Μαγδαλένια κι ἡ γερόντισσα ἀπαντοῦσε ταχτικά καὶ στίς ἐπιστολές της ὅλες ἀπ' τὸ ἐπανώγραμμα ἕως τὸ τέλος ἐφαινώταν τὸ στροιτὸ κοριτσιάτικο γράψιμο τῆς Μαγδαλένιας. Κατόπι πολλὲς φορὲς ἀποφάσιζε ὁ Διαμάντης μ' ὅλη τὴ δύναμή του νὰ μὴν ξανασκεφτῆ πιά γιὰ κείνη, νὰ πῆσῃ σὲ μιὰν ἐργασία ἀδιάκοπη, μιὰ μελέτη νύχτα καὶ μέρα. Ὅμως ἡ δουλιὰ δὲν τὸν ξαλάφρωνε. Ὁ νοῦς του πάντα φευγᾶτος ἀπ' τὸ νόημα τῶν βιβλίων πετοῦσε μακρὰ, ἐνῶ τὰ μάτια του στραμμένα χωρὶς νὰ βλέπουν πρὸς τὰ μεγάλα παράθυρα ἀγνάντευαν τ' ἀντικρινὰ ἀσιατικά χωριά ξαπλωμένα καὶ ἠλιοφώτιστα μέσα στὴν πεδιάδα, ἐνῶ πέρα στὸ βάθος τὰ βουνὰ ἔκλειναν τὴν ὄψη. Συχνὰ μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένο στὸ χέρι ἔμπρὸς στὸ θρανίον εἶχε σκεφτῆ τὴν κατάστασή του. Δὲν μποροῦσε νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του πῶς τὴν ἀγαποῦσε ἀπ' ὅλη του τὴ ψυχὴ. Ποῦ λοιπὸν θὰ τὸν πῆγαινε ἡ ἀγάπη αὐτὴ ἡ ἀπαγορευμένη, ποῦ δὲν τολμοῦσε σὲ

κανένα νὰ τὴν ξεμυστηρευτῆ καὶ σὲ κανέναν νὰ μιλήσῃ γιὰ αὐτήν! Κι ἔτσι ἄβουλος καὶ ἀδύνατος ἔβλεπε νὰ περνοῦν οἱ μέρες μαντεύοντας ὅμως μακριάθε τὴ φουρτοῦνα νὰ σιμώνῃ.

Ὁ Νοέμβρης εἶχε φθάσει θολός, καὶ μελαγχολικός, ὅταν ἓνα πρωὶ κυριακάτικο ἔλαβε ὁ Διαμάντης τὸ συνηθισμένο καλλιγραφημένο γράμμα τῆς μάννας του. Τὸ ἀνοῖξε μὲ λαχτάρια καὶ τὸ ρούφηξε ὡς τὸ τέλος. Ἄξαφνα τινάχτηκε, μὲ τὸ χέρι, χτίπησε τὸ μέτωπο κι ἄρχισε νὰ περπατῆ ἀπάνω κάτω βιαστικός. Ὑστερόγραφο ἔγραφε ἡ μάννα του. «Ἄν ρωτᾷς γιὰ τὴ Μαγδαλένια ἔγινε μιὰ ὥραϊα κοπέλλα καὶ σὲ χαιρετάει». Ἄ! ἦταν πολὺ πιά! Ποῦ πῆγαινε; Τολμοῦσε λοιπὸν ἐκείνη νὰ τοῦ γράφῃ τέτοιες λέξεις, ἴσως χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἡ ἴδια ἡ μάννα του! Περπάτηξε ὥρα πολὺ κι ὕστερα κατέβηκε κάτω. Ἡ θύρα τοῦ δρόμου ἦταν ἀνοιχτή. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ πετάχτηκε ἔξω. Τράβηξε κάτω ἀπ' τὰ πεῦκα γλυστρῶντας ἀπάνω στὰ ξερὰ βελονένια τους φύλλα, ποῦ ἦταν στρωμένα κατὰ γῆς. Οἱ ἔξοχικοὶ δρόμοι ἦταν ἔρημοι. Σπάνια ἐφαινώταν κανένας διαβάτης, ποῦ μάζευε ξερὰ κλαδιὰ καὶ κούτσουρα γιὰ τὴ φωτιά του. Κάποτε ἀπὸ μακρὰ ἀκουῶταν μέσα στὴν ἡσυχία τὸ βραχνιασμένο κακάρισμα κανενὸς πετεινοῦ. Δεξιὰ τὸ βουνὸ τῆς Ἀντιγόνης ἐσηκωνῶταν ἡσκιωμένο. Πέρα, ἐκεῖ ποῦ τὰ πεῦκα λιγότευαν ἢ τελειώναν ὅλως διόλου, μερικὲς νοεμβριάτικες μαργαρίτες ἄσπριζαν ἀπάνω στὸ ὑγρὸ χῶμα. Κι ὁ Διαμάντης περπατοῦσε βιαστικός ὁλοένα, σὰν νὰ τὸν σκουντοῦσε τὸ βιαστικὸ κτίπημα τῆς καρδιάς του. Πόση ὥρα περπάτησε δὲν τὸ γνωρίζε. Ξαφνικὰ ἀντίκρουσε τὸν ἄσπρο τοῖχο τοῦ παρεκκλησιοῦ τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος. Μπήκε μέσα. Ὁ ἰδρῶς ἔτρεχε στολαγματιὲς χοντρές ἀπ' τὸ μέτωπό του. Τὸν σκοπίσει. Κανεὶς δὲν ἐφαινώταν τριγύρω. Τότες ὁ Διαμάντης κάθισε στὸ χαμηλὸ τοῖχο τοῦ τριγυρίσματος, κι ἀτένισε ὁλόγυρα. Στὰ θεμέλια τ' οὐρανοῦ ἦταν μαζεμένα σύννεφα μαῦρα, ποῦ σκέπαζαν τὰ ἀντικρινὰ ἀκρωτήρια. Ἄλλα σύννεφα θολὰ ἔσκιαζαν ἄλλοῦ πυκνότερα, ἄλλοῦ πιὸ λεπτὰ τὸ θόλο, καὶ μόλις κάποτε πίσω τους ἐφαινώταν ἄφραγος ὁ ἥλιος σὰν ἄσπρο πανί. Πρὸς τὸ νοτιὰ διάπλατο καὶ ὑπόμαυρο ἀπλωνῶταν τὸ πέλαγο καὶ σκοτεινὰ κυματάκια ἐρχῶταν νὰ πεθάνουν χαμηλὰ στοῦ γκρεμοῦ τὰ πόδια. Σὲ μερικὲς μεριές, ὅπου κατῶρθωναν νὰ πέσουν κάποιες ἀκτίνες, τὸ πέλαγος γυάλιζε σὰν ἀσῆμι. Ἡ ψυχὴ τοῦ Διαμάντη ἦταν θλιμμένη καὶ βαθυὰ περιίλυπη. Οἱ μικροὶ λογισμοὶ σὰν μαῦρα πουλιὰ στοιχείωναν τὸ νοῦ του. Ποῦ ἦταν λοιπὸν τὰ ὄνειρά του! Ποῦ πῆγαινε νὰ τὰ λημονήσῃ; Ἐκεῖνος ποῦ εἶχε ποθήσει σιδερένια ψυχὴ ἀπρόσβλητη ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ἀδυναμία! Ποῦ πῆγαιναν οἱ πόθοι του νὰ θυσιαστῆ ὁλόκληρος γιὰ τοὺς πάσχοντες καὶ τοὺς λυπημένους!

Λαχτάρεις χαμένες, ποῦ τίς εἶχε διψάσει. Νὰ ζήσῃ ἀμόλυντος φορῶντας τὸ αὐστηρὸ ἐπανακαλύμμαυχο τοῦ δεσπότη καὶ τὸ σκληρὸ ράσσο τοῦ καλόγερου. Ἄτρωτος καὶ ἀπλήγωτος. Ἀσύντροφος σὰν τὸ μαῦρο κυπαρίσσι, ποῦ

μόνο ψηλώνει τὸ σιδερένιο του κορμὶ μέσα στὴ θύελλα τοῦ κάμπου. Ἐ! αὐτὸς ποῦ εἶχε ὄνειρευτὴ τὴ μοναξιά τῶν κορυφῶν, σὰν τὸν ἀετὸ τοῦ αἰθέρα! Τώρα τί θὰ γινῶταν ποῦ ἀγαποῦσεν ἐκείνη! Ἄχ! ἀπάνω στὸ φραγμὸ, ποῦ μέσα εἶχε κλείσει τὴν ψυχὴ του, ἀνοίχτηκε τώρα μιὰ μεγάλη ρωγμὴ κι ἔνοιωθε τὴν ἀδυναμία καὶ τὴν ὀπισθοχώρηση νὰ χυμοῦνε σὰν καταρράχτες. Τελείωσε ἦταν πιά ἐρμαιοκουρέλι τῆς ἀγάπης. Ἐβλεπε τὸν ἑαυτὸ του νὰ κυλᾷ χάμου χάμου, ἐκεῖ ποῦ ἦταν σωριασμένες οἱ λάσπες. Οὔτε στιγμή δὲν μπορούσε πιά νὰῦρη ἡσυχία. Τὶς νύχτες αὐτὸς ἦταν ὁ ἴδιος ποῦ στεκῶταν ὄρθιος καὶ σαστισμένος μπρὸς στὸ παράθυρο νὰ τὴν συλλογίζεται, ὅταν τὸ φεγγάρι ὀλόγιομο εἶχε περάσει ἀπάνω ἀπ' τὶς ἀσιατικὲς κορυφές καὶ διαβαίνοντας ψηλά ἀπὸ τὴ θάλασσα πῆγαινε νὰ μεσουρανήσῃ πίσω ἀπ' τὰ νησιά. Ὑστερα, ἀπ' τὰ γράμματα ἐκείνα, πάθαινε ὅσο νὰ φτάσουν γιὰ νὰ μορῶσῃ ν' ἀντικρύσῃ τὸ γράψιμο μόνο τῆς Μαγδαλένιας καὶ ν' ἀγγίξῃ τὸ χαρτί, ποῦ εἶχε ἀκκουμπήσει ἐκείνη· ὅταν ἦταν μονάχος τ' ἄβγαζε καὶ τὰ κοίταζε καὶ τὰ ξανακοίταζε ἀναπαύοντας τὰ μάτια του ἀπάνω στὰ ψηφιά, προσπαθώντας ἀπ' τὶς γραμμὲς καὶ τὰ γυρίσματα τους νὰ καταλάβῃ τί ἔννοιωθε ἐκείνη ὅταν ἔγραφε καὶ πιά ἦταν ἡ ψυχὴ της. Φιλοῦσε ἔπειτα τὶς λέξεις καὶ τὰ χεῖλια του ἀναγάλιαζαν. Ποθοῦσε μὲ ἄσβεστη ἀποθυμιὰ νὰ μαζέψῃ μιὰ μιὰ τὶς στιγμὲς ποῦ ἔζησε κοντά της καὶ νὰ τὶς ξαναζήσῃ. Ναὶ τὰ μαλλιά ἐκείνα τὰ πλοῖσια, τὰ βαρῦ, ἔλεγες πῶς ζύγιαζαν ἴσια μὲ τὴ ζωὴ του τὴν ἴδια.

Σήκωσε τὸ κεφάλι. Ἐνα μπάρο ταξίδευε μ' ὀλάνοικτα τ' ἄρμενα στὴν ἄκρια τ' οὐρανοῦ. Πιὸ σιμὰ ἐφαινώταν οἱ καπνοὶ τῶν βαποριῶν, ποῦ πῆγαιναν στὴν Πόλη. Ἀριστερὰ ἡ γλῶσσα τῆς Πριγκίπου ἔμπαινε σὰ φίδι στὴ θάλασσα.

Ἐτσι λοιπὸν θὰ ὑποχωροῦσε σὰ δούλος. Ἐ! αὐτὸς ὁ ἀνάξιος. Ὁνειρα πεθαμένα ποῦ ὁ χαμηλὸς αὐτὸς δὲν μπορούσε νὰ τὰ φτάσῃ. Ἡ ζωὴ του ἦταν τώρα μιὰ κηλίδα ἀπέραντη. Ἡ ζωὴ ἐκείνη ποῦ τὴν λαχτάρισε σιδερένια, ποῦ ὅταν θὰ τὴν ἄφηνε ἡσυχος καὶ μεγάλοπρεπος εἶχε ἀποθυμήσει νὰ κοιμηθῇ ἀπάνω ἐκεῖ στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου στὸ νεκροταφεῖο τῆς Σχολῆς του, δίπλα στοὺς δεσποτάδες ἢ πιὸ ἡσυχὰ πέρα στὴν ἀπόγκρημη ἐκείνη πλαγιά ποῦ κάτωθι της βογοῦσε τὸ κύμα, στὸ ἀμόρφωτο μέσα κοιμητήρι, ὅπου ἀναπαύωταν κάτω ἀπ' τὶς ἀγριελιές καὶ τὰ πεῦκα, οἱ ἄγνοι ἀσκητάδες οἱ ἀνέγγιχτοι. Πλαγιά παντέρημη τῆς λαχτάρου του, ποῦ ὅταν σιμὰ της ἔλαμνε κανένας περαστικὸς ψαρᾶς μὲ τὴ βάρκα του, γιὰ μιὰ στιγμή σταματοῦσε, καὶ τὰ κουπιά του ἀφήνοντας στὴν μπάντα, ἔβγαζε τὸ φέσι του γιὰ νὰ σταυροκοπηθῇ τρεῖς φορές μ' εὐλάβεια.

Τὰ θολὰ σύννεφα ποῦ εἶχαν σωριαστῇ πιά λίγο λίγο, σὰ σταχτιὰ ἀπέραντα σεντόνια, ἄρχισαν ν' ἀναλύωνται σὲ μιὰν ἀριά ψιχάλα. Ὁ Διαμάντης ἔνοιωσε τὶς πρῶτες σταλαγματιές της στὸ μέτωπό του, ποῦ ἔκαιε καὶ στὰ χέρια. Ἄρχισε πάλι νὰ συλλογίζεται. Ἄ! δὲν θὰ ὀπισθοχωροῦσε τόσο εὐκολα. Θ' ἀν-

τιμετώπιζε τὸν ἐχθρὸ καὶ θὰ τὸν πολεμοῦσε βῆμα πρὸς βῆμα. Κι ὅλες οἱ ἐκκλησιαστικὲς εἰκόνες, ποῦ ὡς τότε τὸν εἶχαν θρέψῃ καὶ ζήσει, ἦρθαν στὸ νοῦ του. Οἱ μεγάλες λιτανεῖες, οἱ ἀγρυπνιές, οἱ ὀλονυχτιές στὸ Μπαλουκλή καὶ στὶς Βλαχέρνες, ἀπ' ὅπου ποτὲ δὲν εἶχε λείψει. Οἱ ὄρες ἐκεῖνες οἱ μεσονύκτιες, ὅταν τὰ σκοτεινὰ παρεκκλήσια ἔφεγγαν ἀπὸ τὶς λαμπάδες τῶν μανουαλιῶν καὶ τὰ κερὰ τῶν προσκυνητᾶδων, ὅταν ἀκουῶταν χαμηλὴ καὶ μελαγχολικὴ ἢ φωνὴ τῶν παπάδων καὶ βαρῦ τῶν ψαλτάδων ἢ ψαλμοφῶν. Οἱ λίγοι πιστοὶ ἐπροσευχῶταν ὡσότου ἔφεγγε τὸ πρωινό, κατεβαίνοντας μ' εὐλάβεια τὸ σκαλοπάτι τοῦ στασιδιοῦ, ὅταν ἐρχῶταν ἡ στιγμή νὰ σταυροκοπηθοῦν καὶ κλίνοντας βαθυὰ ὡς χάμου, ἀγγίζοντας σχεδὸν μὲ τὰ τρία σταυρωμένα δάχτυλα τὸ ἔδαφος.

Ἦταν τότες ἡ ὥρα τῶν θαυμάτων, ὅταν οἱ τυφλοὶ ἀνάβλεπαν κι οἱ παλυτικοὶ περπατοῦσαν τότε ποῦ ἀπὸ τὶς θαυματουργὲς εἰκόνες ἔλεγες κι ἔτρεχε μιὰν ἄφατη γλύκα σὰν τὸ γάλα. Ὑστερα ἦρθαν στὸν νοῦ του οἱ θρηνητικὲς ἀκολουθίες τῆς Μ. Βδομάδος, ὅταν οἱ παπάδες καὶ διάκοι ἄφηναν τὰ χρυσὰ τους ἄμφια καὶ ντυνώταν τὰ μαῦρα φελόνια καὶ τὰ μαῦρα πετραχήλια, ὅταν δὲν ἀκουῶταν πιά μὲς' στὴν ἡσυχία τῆς ἐκκλησίας ὁ ἦχος τοῦ ἀσημένιου θυμιατοῦ, παρὰ μόνο ὁ παπᾶς μὲ τὸ βουβὸ του θυμιατήρι περνοῦσε κρατώντας τὸ στήν ἀπαλάμη. Σύννεφα τότες θυμιάματος ἐχυνῶταν ὡς τὸ θόλο ἐνῶ μὲς' τὴν ἀπόλυτη ἡσυχία, ποῦ τίποτα δὲν τὴν ἐτάραζε θρηνοῦσαν οἱ δυὸ χοροὶ τὰ μελαγχολικὰ τροπάρια καὶ τοὺς βαθυοὺς τοὺς θρήνους. Τὶς μέρες ἐκεῖνες ὁ νέος Δεσπότης, ποῦ συχνὰ ὁ Διαμάντης τὸν ἀκολουθοῦσε, ἔστεκῶταν ὄρες ὄρθιος στὸ στασιδί πλάι στὸ δεσποτικὸ θρόνο, φορῶντας μόνο τὸ ἐπανωκαλύμμαχό του, χλωμὸς καὶ κίτρινος, κι ἔψελνε κάποτε κι ἐκεῖνος μὲ θλίψη. Πόσο τότες ἔκλαιγε ἡ καρδιὰ τοῦ Διαμάντη καὶ θρηνοῦσε ἡ ψυχὴ του.

Κι ὁ Διαμάντης ἔακολούθησε τὰ ὄνειρά του.

Στὸ νοῦ του ἐφανίστηκε ἡ μικρὴ αὐστηρὴ κάμαρα τοῦ θεῖου του μὲ τὴν ἀψηλὴ βιβλιοθήκη γεμάτη ἀπὸ μαυρόδετα θρησκευτικὰ βιβλία, τὸ στενὸ σκληρὸ κρεβάτι του, καὶ πλάι κρεμασμένα στὴ σειρὰ τὰ μαῦρα του ράσσα. Ἐπειτα τὸ μικρὸ τραπεζάκι μὲ τὸ εὐχολόγι, τὸ μαυροδεμένο, ἀκκούμπιστὸ ἀπάνω, τὸ εὐχολόγι ἐκεῖνο, ποῦ στὰ μαῦρα του καπάκια ἦταν δυὸ χρυσοὶ σταυροὶ ζωγραφισμένοι. Κι ὕστερα ἀπάνω ἀπ' ὅλα αὐτὰ ὁ Δεσπότης ὁ ἴδιος μὲ τὰ μακρὰ ἄσπρα του μαλλιά ὄρθος μέσα στὶς νύχτες νὰ προσεύχεται, ἐνῶ στὸ πλάι του γονατιστὴ κρεμασμένη ἀπὸ τὴν προσευχὴ ἢ μάννα τοῦ Διαμάντη, γονατιστὴ κι ἀμίλητη ἀτένιζε τὶς εἰκόνες προσμένοντας ἀπὸ τὴ μεσολάβηση τοῦ Δεσπότη της, τοῦ διαλεχτοῦ αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ, τὴ θεία συγχώρηση.

Ἡ βροχὴ εἶχε δυναμώσει. Ὁ Διαμάντης τότε σηκώθηκε ὄρθιος. Μέσα του αἰσθάνθηκε μιὰ δύναμη ἀκατανίκητη. Ἐσφίξε τὰ δόντια καὶ τὰ χέρια ἔτοι-

μος για τὸν ἀγῶνα. Ἐστράφηκε κι ἐκοίταξε. Ἡ πόρτα τοῦ ἐκκλησιδιοῦ ἦταν ἀνοιχτή. Προχώρησε καὶ μπήκε. Στὸ βάθος μιὰ εἰκόνα ἔλαμψε στὸ φῶς τῆς θύρας ποῦ ἀνοίχτηκε. Ἐβγαλε τότες ὁ Διαμάντης ἀπὸ τὴ τσέπη του ἓνα κόκκινο κερὶ τοῦ Ἐπιταφίου, ποῦ τὸ φύλαγε γιὰ τὶς δύσκολές του ὥρες, τὸ ἀνάψε καὶ τὸ κόλλησε πλάι στὴν εἰκόνα. Ὑστερα γονάτισε καὶ στήριξε τὸ μέτωπο στὸ τέμπλο τοῦ ἱεροῦ. Ἐξω ἡ βροχὴ ἔπεφτε ραγδαία καὶ μέσα στὸ ἐκκλησάκι τὸ κόκκινο κερὶ στὸ φύσημα τοῦ πονέντε-γάρμπη, ποῦ φρεσκάριζε, ἔσταζε, ἔσταζε σὰν τὸ αἷμα.

5

Ἡ Κυρὰ Θεοκτίστη ἦταν ἄρρωστη. Στὴν ἐξοχὴ, ποῦ τῆς εἶχε παραγγείλει ὁ γιατρός νὰ πάη γιὰ νὰ καλυτερέψη κατέβηκε ὕστερα ἀπὸ τὶς καλοκαιρινὲς ἐξετάσεις του κι ὁ Διαμάντης νὰ τὴν ἰδῆ. Ὡς τὴν ἡμέραν αὐτὴ εἶχε μείνει ἡσυχος στὴ Σχολὴ ἀργὰ γράφοντας στὴ μάννα του καὶ προσπαθώντας ὅσο μπορούσε περισσότερο νὰ τραβήξῃ τοὺς λογισμούς του ἀπὸ τὴ Μαγδαλένια. Τὰ μαθήματα ἐφαινόταν νὰ τὸν εἶχαν ρουφήξει κι ἡ ἡσυχία ἔλεγε εἶχε γυρίσει στὴν ψυχὴ του. Ἐτσι ἀπόφυγε στίς ἀρχὲς ἐπίμονα νὰ δεχτῆ τὶς προσκλήσεις τῆς μάννας του, γνωρίζοντας πῶς στὴν ἐξοχὴ θὰ συναντοῦσε δίχως ἄλλο τὴ Μαγδαλένια. Ὅμως στὸ τέλος ἀναγκάστηκε νὰ παραδεχτῆ κι ἓνα πρωὶ βρέθηκε στὸ σπίτι τῆς μητέρας του. Πρῶτῃ στὴ θύρα συνάντησε τὴ Μαγδαλένια, ποῦ εὐρισκῶταν κι αὐτὴ ἐκεῖ προσκαλεσμένη ἀπὸ γειτονικὴ καλωσύνη τῆς Κυρὰ Θεοκτίστης γιὰ ν' ἀλλάξῃ ἀέρα καὶ γιὰ νὰ τὴν συντροφέψῃ. Ὁ Διαμάντης τὴν χαιρέτισε μὲ προφύλαξη, μόλις ἀγγίζοντάς τῆς τὸ χέρι. Τὸ ἐννοίωσε ὅμως δροσερὸ καὶ παρθενικὸ μέσα στὸ δικό του σὰν τριαντάφυλλο. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισε ὅσο σκεπτόταν νὰ μείνῃ ἐκεῖ, νὰ ἀποφυγῇ τὴ συνάντησή της, εἴτε μένωντας μέσα στὴν κάμαρά του, εἴτε γυρνώντας στοὺς κάμπους. Μονάχος του λοιπὸν κλεισμένος ἔβλεπε σιμὰ στὸ περιγιάλι τοὺς ψαρῶδες νὰ ράφτουν τὰ πλεμάτια τους, ποῦ τοὺς τὰ εἶχαν τρουπήσει τὰ παγούρια, ἢ κάποιον βαρκάρη ποῦ ἐργαζότανε νὰ βυθίσῃ τὴ βάρκα του ὡς τὴ κουπαστὴ μέσα στὸ κύμα γιὰ νὰ στανιαρῇ. Παρακολουθοῦσε τὰ καϊκία, ποῦ ἐρχῶταν φορτωμένα ἀπ' τὶς ἀντικρινὲς στεριὲς γιὰ νὰ ξεφορτώσουν στὴ σκάλα καὶ τοὺς διάφορους χωριανούς, ποῦ μόλις ἔφθανε κανένα πλεούμενο ἀφηναν τὸ ρακὶ τους ἢ τὸν καφέ τους γιὰ νὰ πᾶνε νὰ μάθουν τίνας ἦταν τὸ καϊκί, ποῦθε ἐρχώτανε καὶ τί φορτίο ἦταν φορτωμένο. Ὑστερα ὁ Διαμάντης παρακολουθοῦσε τὸ παζαράκι τοῦ ξεφορτώματος καὶ τὶς φωνὲς καὶ τοὺς συναγωνισμούς, τὶς βιαστικὲς χειρονομίες, τὰ προσποιημένα φευγιά, πῶς τάχα θ' ἀφηναν τὴ δουλιά, κι ὕστερα τὰ ξαναγυρίσματα γιὰ νὰ τελειώσουν. Ὅλα αὐτὰ τὸν διασκέδαζαν προσωρινά, δὲν μπορούσε ὅμως νὰ

ξεκολλήσῃ τὸ νοῦ του ἀπὸ τὴ Μαγδαλένια. Τὴν ἄκουε ζωηρὴ νὰ ἀνεβοκατεβαίνῃ τὴ σκάλα, νὰ μπαίνῃ στίς κάμαρες σὰν πουλί. Ὅταν κάποτε κάποτε γιὰ λίγο δὲν τὴν ἄκουε ἔβγαινε κρυφά, χωρὶς νὰ τὸν νοιώσουν γιὰ νὰ κοιτάξῃ ποῦ εἶνε. Ἀκκουμποῦσε τ' αὐτὶ στὸ πάτωμα γιὰ ν' ἀκουραστῆ τί ἔκανε ἐκεῖνη. Ὑστερα ἀπὸ μερικὲς μέρες ἄρχισε ξεχνώντας τὶς ἀποφάσεις του μὲ δύναμη ν' ἀποθυμᾷ νὰ τὴν ἰδῆ, νὰ τῆς μιλήσῃ κι ἔτσι αἰσθάνθηκε μεγάλη εὐχαρίστηση ὅταν ἓνα βραδινὸ τὴν συνάντησε μπρὸς στὴ θύρα. Ἐνοίωσε τότες σὰν φωτιὰ τὰ δυὸ μεγάλα καστανά της μάτια νὰ καρφωθοῦν ἀπάνω του, σὰν νὰ ζητοῦσαν ν' ἀρπάξουν, νὰ κλέψουν τὰ δικά του. Ἀλήθεια εἶχε τόσο ὠμορφύνει τὴ χρονιά ἐκεῖνη. Τὸ κορμί της ἦταν πιά γιομάτο καὶ οἱ κόρφοι της ὄρθιοι καὶ στητοὶ καὶ τῶν ἰσχύων της οἱ γραμμὲς τορνευτὲς καὶ καμπύλες. Καὶ τὰ μαλλιά ἐκεῖνα πλούσια καὶ πυκνά, ἀστραφτερά σὰν τὸν ἥλιο.

Πέρασαν ἀκόμη μερικὲς μέρες κι ὁ Διαμάντης ἐκεῖνη τὴν νύκτα σαστισμένος μὴ γνωρίζοντας τί δρόμο νὰ τραβήξῃ, τάχα ν' ἀφήσῃ τὴ μάννα του, ποῦ ὀλοένα χειροτέρευε καὶ νὰ φύγῃ, ἢ νὰ μείνῃ, βασανισμένος ἀπὸ τὴν ἀγρυνία βγήκε νὰ δροσίση τὸ μέτωπό του, ποῦ ἔκαιε.

Τὸ φεγγάρι ὀλόγιομο ἄρχισε ν' ἀψηλόνει· οἱ δρόμοι ὅλοι τοῦ χωριοῦ ἦταν φωτισμένοι ἀπὸ τὸ κίτρινο τοῦ φῶς κι ἐθεωροῦσες τὶς λάκκες καὶ τὰ βαθυλώματα τῶν καλτεριμιῶν. Ἐπειδὴς ἦταν ὁ καιρὸς τοῦ κυνηγιοῦ στὰ καφενεῖα ἦταν μαζεμένοι πολλοὶ κυνηγοί, ποῦ ἔπιναν ἄλλοι καφέ, ἄλλοι πιοτὶ διασκεδάζοντας φωνάζοντας καὶ τραγουδώντας. Ὁ Διαμάντης προχώρησε μακριὰ ἀπὸ τὰ καφενεῖα καὶ κάθισε πέρα ἀπάνω σ' ἓνα κομμάτι πέτρα βλέπωντας τοὺς φεγγαροφώτιστους κάμπους. Ἀπ' τὸ σιμωνιτὸ λόφο ἀκουῶταν τὰ κουνουνίσματα ἑνὸς κοπαδιῦ προβάτων, ποῦ ἔβγαινε τὴ νύκτα μὲ τὴ δροσιά νὰ βοσκήσῃ. Σιμὰ στὸ Διαμάντη κάποιες κασιόκες ἦταν, ἄλλες ξαπλωμένες στὸ σεληνόφεγγο καὶ ἄλλες ἐκόφταν κανένα χορτάρι νὰ φᾶνε. Ἡ σκιὰ τοῦ Διαμάντη μὲ τὰ μακριὰ μαλλιά, τὸ πλατὺ ρόσσο, τὸ χαμηλὸ καλυμμαῦχι ἀπλονῶταν κατάμουρη καὶ κοιμένη ἀπάνω στίς μεγάλες πέτρες τοῦ κάμπου. Τὸ τζάμι κάποιου ἀπ' τὰ τελευταῖα σπίτια τοῦ χωριοῦ ἀστραφτε σὰν ἀσῆμι.

Ἀξαφνα ἀκούστηκαν πατημασιὲς ἐκεῖ κοντά. Μιὰ σκιὰ φάνηκε νὰ προχωρῆ. Τὴν γνώρισε ἀμέσως ἔτσι ποῦ τὴ χτυποῦσε στὸ πρόσωπο τὸ φεγγάρι. Ἦταν ἐκεῖνη. Ὁ Διαμάντης προσπάθησε νὰ φύγῃ, νὰ κρυφτῆ, ὅμως κατὶ ἀκατανίκητο τὸν σκούνηξε πρὸς ἐκεῖνη.

— Μαγδαλένια, τῆς εἶπε, τί ζητᾷς ἐδῶ;

— Βγήκα, τοῦ ἀπάντησε, νὰ χαρῶ τὸ φεγγάρι.

— Ἀλήθεια, τῆς εἶπ' ἐκεῖνος· τί ὠμορφα λάμπει τὸ φεγγάρι, καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ τὴν ἀκολούθησε.

Ἀπὸ μακριὰ ἄρχιζαν ν' ἀκούονται τὰ τραγούδια τῶν κυνηγῶν. Κά-

ποιος ἔπαιρνε ἓνα μινόρε μὲ τὴ συνοδεία τοῦ μαντολίνου καὶ τῆς κιθάρας. Ἐπιναν ὁ ἓνας στὴν ὑγεία τοῦ ἄλλου οὐ φωνάζοντας, ἔπιναν καὶ στὴν ὑγεία μερικῶν γυναικῶν, ποῦ βρισκῶταν μαζί τους.

Ὁ Διαμάντης καὶ ἡ Μαγδαλένια πῆραν τὸ φαρδὺ σελινοφώτιστο δρόμο. Ἐφαινώταν οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν, ποῦ ἔπλεαν στὸ φῶς.

— Διαμάντη, τοῦ εἶπε ἐκεῖνη, δὲν εἵμαστε πιά φίλοι;

Ὁ Διαμάντης ἔβαλε τὰ δυνατά του γιὰ νὰ βασταχθῆ. Τὰ χέρια του ἔτρεμαν καὶ τὰ πόδια του μόλις τὸν κρατοῦσαν. Ἡ Μαγδαλένια τὸν κοίταξε κατὰματα περιμένοντας μὲ λαχτάρα τὴν ἀπάντησιν.

— Μαγδαλένια ἀπάντησε ἐκεῖνος ἐμεῖς πρέπει νὰ εἵμαστε μακρὺ ὁ ἓνας ἀπ’ τὸν ἄλλο, σὰν ἐκεῖνα τὰ δένδρα ποῦ λουίζονται στὶς ἀχτίδες, ἐκεῖ σιμὰ στὴν κορυφῇ τοῦ λόφου. Ἐκεῖνα δὲ θὰ ἀνταμώνουν ποτὲ ἔτσι κι ἐμεῖς δὲ πρέπει νὰ σμιζοῦμε.

Ἡ Μαγδαλένια χαμήλωσε τὰ μάτια.

— Γιατί; τοῦ ψιθύρισε εἶμαι τόσο εὐτυχισμένη κοντὰ σου. Ὅταν λείπης τρέχει ἡ ζωῇ μου θλιμμένη σὰν μαῦρο ποτάμι.

Ὁ Διαμάντης ἀνάπνεε μὲ βία, ἀγκομαχοῦσε τὰ λόγια τῆς Μαγδαλένιας ἔπεφταν ἀπάνω στὸ κεφάλι του σὰν πέτρες· ἐννοιωθε κάτι σὰν πόνου, σὰ βασανιστήριον σ’ ὅλο του τὸ κορμί, σὰν νὰ ἦταν πιασμένος σὲ κάποιον δίχτυ, σὲ κάποιον πλεμάτι καὶ πολεμοῦσε νὰ γλυτώσῃ.

— Μαῦρο ποτάμι, ἐξηκολούθησ’ ἐκεῖνη, ποῦ τὸ νερὸ του σέρνει νεκρὰ κουφάρια.

Ὁ Διαμάντης δὲν μπόρεσε πιά νὰ κρατηθῆ ἡ φωνὴ του βγῆκε βιαστικὴ σὰν ἀπὸ κανένα κρουνοῦ ποῦ ξέσπανε.

— Μαγδαλένια, τῆς εἶπε, σῶπα, σῶπα γιατί θὰ χάσω τὸ νοῦ μου.

Ἄθελα κινήθηκε σὰ γιὰ νὰ προχωρήσῃ νὰ φύγῃ. Τὸ χέρι τῆς ἔξαφνα πιάστηκε μὲ τὸ δικό του. Τότε κάθε ἀντίστασιν του παράλυσε πιά κι ἡ ὀπισθοχώρησιν ξέσπασε ἀκράτητη.

— Μαγδαλένια, τῆς φώναξε, Μαγδαλένια, πῶς νὰ στὸ κρύψω πῶς νὰ μὴ στὸ φανερώσω, οἱ δικές μου οἱ μέρες εἶνε μαῦρες σὰν τὸ μολύβι. Δὲ βαστῶ πιά τὸ σαράκι δούλεψε, δούλεψε ἀπ’ τὸ βάθος καὶ βγῆκε στὴν ὄψῃ. Μαγδαλένια, ἐσὺ εἶσαι ἡ ζωῇ μου, τὸ εἶναι μου, ἐσὺ εἶσαι ἡ ὑπαρξῇ μου ὀλόκληρη. Πολέμησα, πολέμησα σὰν τὸ θηρίο κι ἀγωνίστηκα νὰ σβῆσω μέσα στῆς λησμονιάς τὸ νερὸ τὸν ἔρωτά μου γιὰ σένα, θέλησα νὰ περάσω τὰ λαγκάδια τῆς ἀρνησιᾶς καὶ τῆς λήθης, ὅμως τώρα ἐκεῖνος θέριεψε μέσα μου καὶ φούσκωσε σὰν τὸ κύμα.

Ἐκεῖνη πλησίασε πιά κοντὰ του σὰν νὰ τὴν τραβοῦσε μαγνήτης· ὁ Διαμάντης ἔνοιωσε μέσα στὸ καυτερὸ χέρι του νὰ τρέμῃ τὸ δικό της.

— Ἄ ξακολούθησε, ἡ ζωῇ μου εἶνε γδυμνὴ σὰν τὰ ξερὰ κλαδιά τῶν δέντρων· ἐσὺ εἶσαι τὸ στολίδι της. Ἐσὺ εἶσαι ὁ χυμὸς ποῦ τὴν ζωντανεύει.

Ἐσὺ μοῦ δυναμώνεις τῆς ζωῆς μου τὶς φλέβες. Ὁ ἀγῶνας μὲ τὴν ψυχῇ μὲ σβῆνει σὰν τὸ καντήλι. Μαγδαλένια, χρόνια καὶ χρόνια κρύφτω τὴν ἀγάπην μου γιὰ σένα, χρόνια πῶς σ’ ἀγαπῶ, ναι σ’ ἀγαπῶ μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς μου.

Ἡ Μαγδαλένια σὰν μεθυσμένη εἶχε χωθεῖ κοντὰ του. Τότες ὁ Διαμάντης χωρὶς νὰ τὸ νοιώθῃ, ἔσκυψε ἔσκυψε καὶ τὰ χεῖλια ἄγγιξαν τὰ μαλλιά της.

Ἄξαφνα μιὰ πιστολιὰ ἀκούστηκε· ὕστερα ἀκολούθησαν κι ἄλλες. Οἱ κυνηγοὶ ἀπάνω στὸ γλέντι πυροβολοῦσαν. Χωρὶς νὰ τὸ νοιώσουν οἱ δυὸ ἔρωτεμένοι παίρνοντας ἀλογάριαστα τοὺς δρόμους εἶχαν κάμει τὸ γύρο τοῦ χωριοῦ κι ἔφταναν πάλι στὰ καφενεῖα. Ἡ διασκέδαση εἶχε μεσουρανήσει. Ἄπ’ τὶς λατέρνες ποῦ ἔπαιζαν ὅλες μαζί σὲ διάφορα μέρη, ἔβγαίνε ἓνας θόρυβος ξεκουφαντικός, ἀνεκατωμένος μὲ τοὺς κρότους τῶν ποτηριῶν, ποῦ ἔσπαναν ἀπάνω στὸ κέφι. Ὁ χορὸς εἶχε ἀνάψει ἄντρες καὶ γυναῖκες χόρευαν μὲ γέλοια καὶ φωνές. Οἱ πιστολιές συνώδευαν τὶς κραυγὲς καὶ τὰ ξεφωνητά. Θαρροῦσες πῶς τὸ χωριὸ ὀλόκληρο ἔκαιῶταν.

Ὁ Διαμάντης τότες πετάχτηκε σαστισμένος· ἔλεγε πῶς ἔμπνοῦσε σὰν ἀπὸ λήθαργο, σὰν νὰ γυροῦσε ἀπὸ χώρα μακρινή, ποῦ τὸν εἶχαν ξεορίσει νεράιδες. Ἐπιασε τὸ κεφάλι του, τῶσφιξε στὰ χέρια, καὶ στάθηκε. Τί εἶχε κάμει; Ἦταν τρελλός; ἦταν νεκρός κι εἶχε ἀναστηθεῖ; τί εἶχε γίνει;

— Μαγδαλένια, ξεφώνησε ἄξαφνα· Μαγδαλένια, εἶμαι τρελλός, εἶμαι νεκρός, εἶμαι πεθαμένος. Δὲν ξεύρω ποῦ εἶμαι. Ἐ! ἐγὼ ὁ προδότης! ὁ τιποτένιος!

Ἐκαμε δυὸ πηδήματα κι ἄρχισε νὰ τρέχῃ. Τὸ ἀπολυμένο ρῆσσο του ἀνέμιξε σὰν μαῦρο πανὶ καίκιου. Τὰ μαλλιά του εἶχαν λυθῆ, ἔτρεχε καὶ τὸ ποδοβολητὸ ἀντηχοῦσε στὴν ἡσυχία τῆς νύχτας. Τοῦ φάνηκε μὲς στὴ φυγῇ του σὰ σφύριγμα φειδιοῦ ἡ κλαμένη φωνὴ τῆς Μαγδαλένιας, ποῦ τὸν καλοῦσε. Ἐτρεξε, ἔτρεξε ὡς ποῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ προχωρήσῃ. Ὑστερα περπάτησε βιαστικά. Ὅταν τὸ φεγγάρι κατέβαινε ἀπ’ τὸ μεσουράνισμα βρέθηκε στ’ ἀκρογιάλι σιμὰ στὸ τελευταῖο ψαράδικο σπίτι. Ἦταν ὅλα πιά τελειωμένα. Ἐπρεπε νὰ χαθῆ ἀπ’ τὸν κόσμον. Προδότης αὐτὸς τοῦ ἔρωτα καὶ τοῦ καθήκοντος γιατί ἀπὸ κανένα δὲν μποροῦσε νὰ γλυτώσῃ. Πῶς θ’ ἀτένιζε πιά τὴ Σχολή του! πῶς θ’ ἀντιμετώπιζε τὰ ὄνειρα καὶ τὶς λαχτάρες του, πῶς θ’ ἀντιμετώπιζε τὸν ἴδιο ἑαυτό του; Πῶς θὰ ξανασυνανοῦσε τὴ Μαγδαλένια τὴν ἴδια; Ἦταν χαμηλὸς τιποτένιος, χωρὶς δύναμη, χωρὶς νὰ ξέρῃ κι ὁ ἴδιος τί ἦταν. Καλὰ ποῦ εὐρισκῶταν στὴν ἐρημιὰ καὶ κανένας δὲν μποροῦσε νὰ τὸν ἀντικρύσῃ. Τώρα τὴ ντροπὴ καὶ τὴν καταφρόνια του τὴ σκέπαζε ἡ νύχτα. Ὅταν ἡ αὐγὴ θὰ φαινώταν ἦταν χαμένος. Στὸ φῶς ἡ κατάπτωσή του θὰ ἦταν φανερὴ σὰν τὸν ἥλιο. Ἐπρεπε νὰ χαθῆ, νὰ φύγῃ, νὰ πεθάνῃ, νὰ λείψῃ, πρὶν ξημερώσῃ.

Ἔστησε τ' αὐτιά κι ἀκουριάστηκε. Οἱ φωνές εἶχαν παύσει στὸ χωριὸ κι οἱ λατέρνες κι οἱ πιστολιές εἶχαν σωπάσει. Ἡ ὥρα ἦταν κατάλληλη. Σίμωσε στὴ σανιδένια σκάλα, ποῦ ἦταν μπρὸς στὸ ψαράδικο σπίτι ἀπάνω στὰ ρηχὰ νερά.

Μιά βάρκα ἦταν δεμένη. Τὴ γνώρισε ἦταν ἡ «Ἀρφάνεια» τοῦ Μπάριπα Θαλασσινοῦ. Μπῆκε μέσα. Ἔσφιξε τὸ ράσο του καὶ πῆρε στὰ χέρια τὰ κουπιά. Τὰ τράβηξε μὲ δύναμη κι ἀπομακρύνθηκε. Ἡ βάρκα ἄρχισε νὰ φεύγῃ γρήγορα καὶ λίγες μόνο στιγμὲς ἀκούστηκε ὁ κρότος τῆς θάλασσας, ποῦ ἀντηχοῦσε ἀπ' τὸ δρόμο τῆς βάρκας καὶ τὸ παράπονο τῶν κυμάτων ποῦ τᾶσκιζε τὸ βιαστικὸ βούτηγμα τῶν κουπιῶν.

ΠΟΛΗ 1914

ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΚΡΟΘΑΛΑΣΣΙΤΗΣ

OSCAR WILDE

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΝΤΟΡΙΑΝ ΓΚΡΕΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Μπαίνοντας εἶδαν τὸ Ντόριαν Γκρέη. Κάθονταν στὸ πιάνο μὲ τὴ ράχη του γυρισμένη πρὸς αὐτούς, καὶ ξεφύλλιζε ἕναν τόμο τοῦ Schumann, «Δασικὲς σκηνές». «Πρέπει, νὰ μοῦ δώσης αὐτά, Βασίλη», εἶπε. «Θέλω νὰ τὰ μάθω αὐτὰ τὰ κομμάτια. Εἶναι χαριτωμένα, εἶναι ὑπέροχα».

«Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπ' τὸν τρόπο, που θὰ ποζάρης σήμερα, Ντόριαν».

«Ὦ, νὰ σοῦ πῶ, βαρέθηκα νὰ σοῦ ποζάρω. Δὲ μοῦ χρειάζεται τὸ πορτραῖτο μου σὲ φυσικὸ μέγεθος! ἀπάντησε ὁ νιὸς στριφογυρίζοντας πᾶνου στὸ κάθισμα τοῦ πιάνου, κάπως δύστροπα καὶ βαρεμένα. Ὅταν πῆρε τὸ μάτι του τὸ Λόρδο Χένρη, ρόδισαν τὰ μάγουλά του γιὰ μιὰ στιγμὴ, καὶ σηκώθηκε ἀπάνου. «Συγνώμη, Βασίλη, μὰ δὲν τῶξερα ὅτι εἶχες καὶ φίλο μαζί σου».

«Ὁ Λόρδος Χένρη Γουόττον, Ντόριαν, παλιὸς μου φίλος ἀπ' τὴν Ὁξφόρδη. Ἰσα-ἴσα τοῦλεγα τι ὠραῖα που μοῦ ποζάρεις, καὶ τώρα μᾶς τὰ χάλασες ὅλα».

«Δὲ μὲ χαλάσατε ὅμως ἐμένα τὴν εὐχαρίστηση, που σᾶς γνώρισα, κ. Γκρέη», εἶπεν ὁ Λόρδος Χένρη, βαδίζοντας κατ' αὐτὸν καὶ δίνοντας τὸ

χέρι. «Ἡ θεία μου μοῦκανε συχνὰ λόγο γιὰ σᾶς. Εἴσθε ἀπ' τοὺς εὐνοουμένους της καὶ ἴσως κι ἀπ' τὰ θύματά της».

«Μ' ἔχει στὸ κακὸ τὸ κατάστιχο περασμένο ἡ Λέηντη Ἀγάθα, πρὸς τὸ παρὸν» ἀπήντησεν ὁ Ντόριαν μὲ μιὰ παράξενη ἔκφραση μετάνοις. «Τῆς ὑποσχέθηκα νὰ πάγω μαζί της στὸ Χουάιτ Τσάπελ τὴν περασμένη Τρίτη, καὶ τὸ ξέχασα ὀλοτελα. Θὰ παίζουμε ἕνα ντουέτο μαζί-τρία ντουέτα, θαρῶ. Δὲν ξέρω τι ἔχει νὰ μοῦ ψάλῃ. Φοβοῦμαι νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ. Τρομάζω».

«Ὦ! ἐγὼ σᾶς συφιλιώνω. Αὐτὴ σᾶς εἶναι ἀρκετὰ ἀφωσιωμένη. Καὶ δὲν πιστεύω νὰ πειράζῃ, που δὲν βαστάζετε τὴν ὑπόσχεσή σας. Τὸ ἀκροατήριον καθόλου παράξενο νὰ θάρρῃε ὅτι παίχτηκε τὸ ντουέτο. Ὅταν ἡ θεία ἢ Ἀγάθα καθίση στὸ πιάνο, κάνει θόρυβο ἀρκετὸ, ὥστε νὰ θαρρῇ κανεὶς πῶς παίζουν δυό».

«Εἶναι βαρῶνὰ τὰ λόγια σας γι' αὐτὴ, καὶ καθόλου κολακευτικά γιὰ μένα» ἀπάντησε ὁ Ντόριαν, γελῶντας».

Ὁ Λόρδος Χένρη τὸν κοίταξε. Ἀλήθεια, ἦταν τὸ δίχως ἄλλο θαυμάσιος, ὠραῖος, μὲ τάλικά του χεῖλια ποῦταν ὀριοκαμπυλωτά, μὲ τὰ γαλανὰ του μάτια που ἦταν ὄλο εἰλικρίνεια, μὲ τὰ χρυσὰ του τὰ μαλλιά, τὰ σγουρά. Στὸ πρόσωπό του βασίλευε κάτι, που σέκανε νὰ τοῦ ξανοίγῃσαι καὶ νὰ τοῦ ἐμπιστεύῃσαι μονομιᾶς. Ὅλη ἡ εἰλικρίνεια τῆς νιότης ἦτανε στὸ πρόσωπό του κι ὅλη ἡ διάπυρη ἀγνότη. Ἐλεγγες καὶ δὲν ἐμπλεξε καθόλου μὲ τὸν κόσμον, κι ἦτανε ἀμόλυντος ἀπ' αὐτόνε. Καθόλου παράξενο, που τότε λάτρευε ὁ Βασίλης Χάλγουορντ.

«Εἴσθε παραπολὺ χαριτωμένος, κ. Γκρέη πολὺ-πολὺ χαριτωμένος, καὶ δὲ σᾶς χρειάζεται ἡ φιλάνθρωπία». Κι ὁ Λόρδος Χένρη ἔπεσε πᾶνου στὸ ντιβάνι, κι ἄνοιξε τὴν σιγαροθήκη του.

Ὁ ζωγράφος ἀνακάτεψε τὰ χρώματά του κι ἐτοίμαζε τὰ πινέλλα του. Φαίνονταν σταναχωρημένος, κι ὅταν ἄκουσε τὴν τελευταία παρατήρηση τοῦ Λόρδου Χένρη, τοῦρριξε μιὰ ματιὰ, κοντοστάθηκε λίγο, καὶ τοῦπε «Χάρρη, θέλω νὰ τὴν τελειώσω αὐτὴ τὴν εἰκόνα σήμερα. Θὰ τῶλεγγες ἀγένειά μου, ἂν σοῦ παρακαλοῦσα νὰ φύγῃς;»

Ὁ Λόρδος Χένρη χαμογέλασε, καὶ κοίταξε τὸ Ντόριαν Γκρέη. «Νὰ φύγω, κ. Γκρέη»; τοῦ ρώτησε.

«Ὅχι, παρακαλῶ, Λόρδε Χένρη, μὴ φεύγετε. Ὁ Βασίλης δὲν εἶναι στὶς καλές του ὥρες σήμερα, Καὶ νὰ σᾶς πῶ, δὲν μπορῶ νὰ τὸν ὑποφέρω, ὅταν ἔχη δουλιὰ του. Ἐκτὸς τούτου σᾶς θέλω τὰ μοῦ πῆτε γιὰτι δὲν πρέπει νὰ ἐνδιαφέρουμαι γιὰ τὴ φιλάνθρωπία».

«Δὲν ξέρω τι νὰ σᾶς πῶ γι' αὐτό. Κουραστικὸ ζήτημα· θάταν ἀνάγκη νὰ σοβαρεύονταν κανεὶς, ὅταν μιᾶ γι' αὐτό. Ἀλλὰ τώρα, που μοῦ ζητήσατε νὰ μείνω, βέβαια δὲ φεύγω. Δὲν σὲ πειράζει, ἔ, Βασίλη; Μοῦχεις πεὶ πολ-

λές φορές πώς σου ἀρέσει τὰ μοντέλα σου νὰ κουβεντιάξουν μὲ κανέναν, ὅταν ποζάρουν».

Ὁ Χάλγουορντ δάγκασε τ' ἀχειλί του. «Ἄν τὸ θέλῃ ὁ Ντόριαν βέβαια πρέπει νὰ μείνῃς. Τὰ καπρίτσια τοῦ Ντόριαν εἶναι νόμοι γιὰ τὸν κανέναν, ἐξὸν γιὰ τὸν ἑαυτὸ του».

Ὁ Λόρδος Χένρη πῆρε τὸ καπέλλο του καὶ τὰ γάντια του. «Σὲ βλέπω βιαστικό, Βασίλη, ἀλλὰ θαρῶ θὰ φύγω. Ἔχω ὑποσχεθῆ νὰ συναντηθῶ μὲ κάποιον. Χαίρετε, κ. Γκρέη. Ἐλάτε στὸ σπίτι μου κανένα ἀπομεινήμερο στὴν «ὁδὸς Κοῦρζον». Δέχομαι σχεδὸν πάντοτε πάντοτε στίς πέντε. Γράψτε μου, ὅταν πρόκειται νὰ ῥθεται. Θὰ λυπούμουνα πολὺ ἂν δὲν ἐρχόσαστε!»

«Βασίλη» φώναξεν ὁ Ντόριαν Γκρέη «ἂν φύγῃ ὁ Λόρδος Χένρη, φεύγω καὶ ἐγώ. Ποτέ σου δὲν ἀνοίγεις τὸ στόμα σου, ὅταν ζωγραφίζῃς, καὶ εἶναι ἀνυπόφευκτα κουραστικό νὰ κάθεται κανεὶς πάνου σὲ μιὰ ἔδρα καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ φαίνεται εὐχάριστος. Εἶπέ του νὰ μείνῃ. Τὸ θέλω».

«Μείνε, Χένρη, γιὰ νὰ ὑποχρεώσῃς τὸν Ντόριαν καὶ γιὰ νὰ ὑποχρεώσῃς καὶ ἐμένα», εἶπεν ὁ Χάλγουορντ, κοιτώντας προσηλωμένα τὴν εἰκόνα του. «Εἶναι ἀλήθεια, δὲ μιλάω ποτέ μου, ὅταν ἐργάζομαι, καὶ οὔτε ἀκούω τοὺς λογινοὺς μου, καὶ θάναί φροβερά ἐνοχλητικό τὸ συνήθειό μου τοῦτο. Σὲ παρακαλῶ, μείνε».

«Καλά, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος, που μὲ περιμένει ;»

Ὁ ζωγράφος γέλασε. «Μικρὸ πρᾶγμα τοῦτο, εὐκόλη δουλιὰ, ξανακάθισε, Χάρρη. Τώρα, ἀνέβη στὴ θέση σου, Ντόριαν, καὶ μὴ κινεῖσαι πολὺ, καὶ οὔτε μὴ δίδῃς καμιὰ προσοχὴ σ' ὅτι σοῦ κοπανίζει ὁ Λόρδος Χένρη. Ἐπηρεάζει πολὺ ἄσχημα ὅλους του τοὺς φίλους, ὁ Χάρρης, ἐκτός, ἐννοεῖται, ἐμένα».

Ὁ Ντόριαν Γκρέη περιπάτησε πρὸς τὴν ἐξέδρα καὶ ἀνέβηκε πάνω μὲ ἀέρα μάρτυρα, μὲ μορφασμοὺς ἀπαρέσκειας, ποῦκανε στὸ Λόρδο Χένρη, που ἔμοιαζε σὰ νᾶρχισε νὰ τὸν γουστάρῃ καὶ νὰ τὸν ἀρέσῃ. Δὲν ἔμοιαζε καθόλου τὸ Βασίλη. Μεγάλῃ καὶ εὐχάριστη διαφορὰ μεταξύ τους. Κι ἦτανε ἔτσι ὁμορφῇ ἢ φωνῇ τοῦ Λόρδου. Σὲ λίγο τοῦπε. «Εἶσθε, ἀλήθεια, τόσο ἄσχημα ἐπηρεαστικός, Λόρδε Χένρη ; ἔτσι ἄσχημα, που λέγει ὁ Βασίλης ;»

«Δὲν ὑπάρχει καλὴ ἐπίδραση, κ. Γκρέη. Κάθε ἐπίδραση εἶναι ἀνήθικη-ἀνήθικη ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως».

«Γιατί ;»

«Διότι νὰ ἐπηρεάσῃς ἕναν ἄνθρωπον θὰ πῆ νὰ τοῦ δώσῃς τὴν ψυχὴ σου. Δὲ σκέπτεται φυσικά ὁ ἄνθρωπος, που ἐπηρεάζεται, δὲν τὸν κἀνε τὰ φυσικά του πάθη καὶ αἰσθήματα. Οἱ ἀρετές του δὲν εἶναι ἀληθινές. Τὶς ἀμαρτίες του, ἂν ὑπάρχουν ἀμαρτίες στὸν κόσμον, τίς δανεῖζεται. Γίνεται ἢ ἡχῶ τῆς μουσικῆς κάποιου ἄλλου, εἶναι σὰν ἕνας ἡθοποιός, που παίρνει

μέρος ἐνὸς προσώπου, ποῦ δὲ γράφηκε γι αὐτόν. Ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς εἶναι ἢ αὐτοανάπτυξη. Ἄν δὲ νοιώσῃς καλὰ καὶ ὀλόγιομα τὸν ἑαυτὸ σου—ἂν δὲν αἰσθανθῆς τέλεια τὸν ἑαυτὸ σου, εἶσαι μακριὰ ἀπ' τὴν ἀρμονικὴ ζωὴ. Σήμερα τὴν ἡμέρα οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται τὸν ἑαυτὸ τους. Ξεχνοῦν τὸ θεϊότερο καθῆκον τους—τὸ καθῆκον, που ὁ καθένας ἔχει πρὸς τὸν ἑαυτὸ του. Ἐννοεῖται, εἶναι ἐλεήμονες. Δίνουν ψωμὶ στοὺς πεινασμένους, καὶ ντύνουν τοὺς ζητιάνους. Ἀλλὰ ἀφήνουν τίς ψυχές τους ὀλόγυμες καὶ πεινασμένες. Ἐφυγε τὸ θάρρος ἀπ' τὴ φυλὴ μας. Ἴσως νὰ μὴν τῷχαμε ποτές. Ὁ τρόμος τῆς κοινωνίας, ποῦναι ἢ βάση τῆς ἠθικῆς, ὁ τρόμος τοῦ Θεοῦ, ποῦναι τὸ μυστικὸ τῆς θρησκείας—νὰ τὰ δυὸ πράγματα, που μᾶς κυβερνοῦν. Καὶ ὁμως.....».

«Μιὰ σταλιά, λίγο πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ κεφάλι, Ντόριαν, σὰν καλὸ παιδί», εἶπεν ὁ ζωγράφος βυθισμένος στὸ ἔργο του, καὶ νοιώθοντας μόνο πὼς ἢ ὄψη τοῦ νιοῦ πῆρε μιὰν ἔκφραση, που ποτέ του δὲν τὴν εἶχε ἰδεῖ πρὶν.

«Καὶ ὁμως ξακολούθησε ὁ Λόρδος Χένρη, μὲ τὴ χαμηλὴ καὶ μουσικὴ φωνή του, καὶ μὲ ἐκεῖνο τὸ χωριτωμένο κυμάτισμα τοῦ χεριοῦ, που τὸ συνήθισε τόσο ἀπ' τὰ μικρὰ του χρόνια «πιστεύω, πως ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ ζῆσῃ ὀλόγιομα καὶ καλὰ, νὰ δώσῃ μορφὴ σὲ κάθε του αἰσθημα, ἔκφραση σὲ κάθε του σκέψη, πραγματικότητα σὲ κάθε του ὄνειρο, πιστεύω, πὼς ὁ κόσμος τότε θὰ ἐκέρδιζε μιὰν ὀρμὴ χαρᾶς ἔτσι δροσερῇ, ποῦ θὰ ξεχνοῦσε ὅλες τίς ἀρώστιες τοῦ Μεσαιωνισμοῦ, καὶ θὰ γύριζε στὸ Ἑλληνικὸ ἰδεῶδες, σὲ κάτι ὀραιότερο πλουσιότερο ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ ἰδεῶδες, ἴσως. Ἀλλὰ καὶ ὁ πιὸ ἀνδρείος ἄνθρωπος ἀπὸ μᾶς φοβᾶται ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Ὁ ἀκρωτηριασμός τοῦ ἄγριου ξαναζῆ τραγικὰ στὴν αὐταπάρησή μας, που παραμορφώνει καὶ μολύνει τὴ ζωὴ μας. Τιμωρούμαστε γιὰ τὴν ἀρνησὴ μας αὐτῇ. Κάθε ὀρμὴ, που πολεμοῦμε νὰ τὴ στραγγάλισουμε φωλιάζει μέσα στὸ νοῦ μας καὶ μᾶς φαρμακώνει. Τὸ σῶμα κάνει μιὰ φορὰ τὴν ἀμαρτία, γιατί ἢ ἐνέργεια εἶναι ἕνας τρόπος ἐξαγνισμοῦ. Δὲ μᾶς μνήσκει παρὰ ἢ ἀνάμνηση ἀπὸ κάποια εὐχαρίστηση, ἢ ἡδυπάθεια κάποιας λύπης, κάποιας μετάνοιας. Ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ γλυτώσῃς ἀπὸ ἕνα πειρασμὸ εἶναι νὰ παραδοθῆς σ' αὐτόν. Κάνε πὼς ἀντιστέκεσαι, καὶ ἢ ψυχὴ σου ἀρρωστᾷ μονομιᾶς ἀπ' τὸν πόθο γιὰ τὰ πράγματα, ποῦ τῆς ἀπαγορευθῆκαν, ἀπὸ πόθο γιὰ ὅ,τι οἱ ἀπαίσιον νόμοι κάμανε ἀπαίσιο καὶ ἄνομο. Εἰπώθηκε πως τὰ μεγάλα γεγονότα τοῦ κόσμου πρωτοπέχουνται μέσα στὸ μυαλό. Καὶ στὸ μυαλό, στὸ μυαλό μονάχα γίνονται οἱ πιὸ μεγάλες ἀμαρτίες τοῦ κόσμου. Σεῖς κ. Γκρέη, σεῖς ὁ ἴδιος, μὲ τὴ νιότη σας, τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα, καὶ μὲ τὴν παιδικὴ σας ἡλικία—τὰ λευκὰ ρόδα, καὶ σεῖς θᾶχατε πόθους καὶ πάθη, που σᾶς κάνανε νὰ φοβᾶστε, σκέψεις, που σᾶς κατατρομά-

Ξανε, ὄνειρα τῆς μέρας κι ὄνειρα τῆς νυκτός, που ἡ θύμησή τους μονάχα θ'ἄφτανε γιὰ νὰ ροδίζανε τὰ μάγουλά σας ἀπὸ ντροπή—»

«Σταθῆτε!» τραύλισε ὁ Ντόριαν Γκρέη «Σταθῆτε! Μὲ τρομάζετε. Δὲν ξέρω τί νὰ πῶ. Ὑπάρχει κάποια ἀπάντηση γιὰ ὅσα λέτε, μὰ δὲν μπορῶ νὰ τῆ βρῶ. Μὴ μὲ μιλάτε. Ἄφηστε με νὰ σκεφθῶ. Ἡ καλύτερα ἀφήστε με νὰ προσπαθῆσω νὰ μὴ σκέπτομαι!!»

Ὡς δέκα λεπτὰ σχεδὸν στέκουνταν στὴ θέση του ὁ Ντόριαν, ἀκίνητος, μὲ πρισμένα τὰ χεῖλη του, καὶ μὲ παράξενα ὀλόλαμπρα μάτια. Ἐνοιωθε σκοτεινά, που κάτι ξυπνοῦσε ἐντὸς του—ἐπιδράσεις. Ὡς τόσο τοῦ φαίνονταν που ὅ,τι ἐνοιωθε δὲν τ'νοιωθε ἀπὸ ἐπήρεια ἐξωτερική, ἀλλὰ ἔτσι αὐθόρμητα σάμπως. Τα λίγα λόγια, που τοῦπε ὁ φίλος τοῦ Βασίλη—λόγια εἰπωμένα κατὰ τύχη, βέβαια, καὶ μὲ κάποια παραδοξότητα μέσα τους—ἀγγίξαν κάποια μυστική χορδὴ ἐντὸς του, που ποτὲ πρὶν δὲν τὴν ἤξευρε, καὶ που τότε τὴν ἐνοιωθε νὰ πάλῃ καὶ νὰ τρεμουλιάζῃ παράξενα.

Ἔτσι τὸν συγκινοῦσε κι ἡ μουσική. Ἡ μουσικὴ τὸν ἀνησύχησε πολλὲς φορὲς. Μὰ ἡ μουσικὴ δὲν ἦταν τίποτε καθωρισμένο. Δὲν ἦταν νέος κόσμος, ἀλλὰ πρὸ πολὺ ἓνα ἄλλο χάος, που τοῦ δημιουργοῦσε μέσα του. Λόγια. Ἄπλᾶ λόγια! Τί φοβερὸ που ἦταν! Τί καθυρᾶ, καὶ ζωηρᾶ, καὶ σκληρᾶ! Δύσκολα θὰ μπορούσε νὰ τ'ἀποφύγῃ κανεὶς. Καὶ ὅμως τί λεπτὴ μαγεία που κλειοῦσαν μέσα τους! Μοιάζανε σὰν ἱκανὰ νὰ δώσουν μιὰ πλαστικὴ μορφή σ' ἄμορφα πράγματα, καὶ εἶχαν μιὰ δική τους μουσικὴ γλυκυὰ σὰν τὰ λαλήματα τοῦ βιολιοῦ καὶ τοῦ φλαουτιοῦ. Ἄπλᾶ λόγια! Εἶναι τίποτε τόσο ἀληθινὸ ἀπ' τὰ λόγια;

Μάλιστα. Ἦτανε πράγματα, που στὰ παιδιὰτικὰ του χρόνια δὲν τ'ἄχε καταλάβει. Τᾶνωθε τότε. Ἡ ζωὴ του παρουσιάστηκε ξαφνικὰ φλογόχρωμη. Τοῦ φαίνονταν, πως περπατοῦσε μέσα σὲ φωτιά. Γιατί νὰ μὴν τ'ἔξερε;

Μὲ τὸ λαφρὸ του χαμόγελο, ὁ Λόρδος Χένρη τὸν κοίταζε. Ἦξερε τὴν ψυχολογικὴ στιγμή, που δὲν ἔπρεπε νὰ μιλά. Τοῦ κινήθηκε δυνατὰ τὸ ἐνδιαφέρον. Τοῦρθε σὰν ἐκπληξὴ ἢ ξαφνικὴ ἐντύπωση, που προξένησαν τὰ λόγια του, καί, θυμάμενος ἓνα βιβλίον ποῦχε διαβίσει, ὅταν ἦτανε 16 χρονῶ, ἓνα βιβλίον, που τοῦχε ἀνακαλύψει τότε πολλὰ πράγματα, ἔλεγε πως ὁ Ντόριαν Γκρέη θὰ πάθαινε ἐκείνη τὴ στιγμή, ὅ,τι ἔπαθε, κι ἐνοιωσε, καὶ ἐκεῖνος, ὅταν εἶχε διαβάσει τὸ βιβλίον ἐκεῖνο. Εἶταν σὰ νᾶρριξε ἀπλούστατα ἓνα βέλος στὸ ἄρα. Πέτυχε; χτύπησε τίποτε; Τί μαγευτικὸς ποῦτανε ὁ νέος!

Ὁ Χάλγουορντ ζωγράφιζε μὲ τὴ συνηθισμένη τοῦ θαυμαστὴ χροῖα, ποῦχε τὴν ἀληθινὴ καὶ τέλεια λεπτότητα, που στὴν τέχνη ἔρχεται ἀπὸ δύναμη μόνο. Δὲν ἐνοιωθε τὴ σιωπή.

«Βασίλη, κουράστηκα νὰ στέκομαι!» εἶπε ξαφνικὰ ὁ Ντόριαν. «Θέλω νὰ πάγω ἔξω στὸν κῆπο. Ὁ ἀέρας εἶναι πνιχτικὸς ἔδῶ μέσα».

«Ἀγαπητέ μου, νὰ μὲ συγχωρέσης. Λυποῦμαι πολὺ. Ὅταν ζωγραφίζω, δὲ σκέπτομαι γιὰ τίποτε ἄλλο. Μὰ ποτὲ σου δὲν στάθηκες καλύτερα. Τελείως ἀκίνητος. Καὶ κατάφερα ὅ,τι ἤθελα—τὰ μισανοιγμένα χεῖλια, καὶ τὸ λαμπερὸ βλέμμα. Δὲν ξέρω τί σοῦλεγεν ὁ Χάρρης, ἀλλὰ εἶναι βέβαιο πως σοῦκανε νᾶχης τὴ θαυμαστότερη ἔκφραση. Χωρὶς ἄλλο θὰ σοῦκανε κομπλιμέнта. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύης τίποτε ἀπ' ὅσα σοῦ λέγει».

«Ὅχι, ὄχι κομπλιμέнта, Βασίλη. Καὶ γι' αὐτό, ἴσως, δὲν πιστεύω τίποτε ἀπ' ὅ,τι μοῦπε».

«Τὸ ξέρετε καλὰ πως τὰ πιστεύετε ὅλα», εἶπεν ὁ Λόρδος Χένρη, κοιτάζοντάς τονε μὲ τὰ μάτια του, ποῦτανε ὅλο ὄνειρο καὶ νωθράδα. «Ἐρχομαι κι ἐγὼ στὸν κῆπο μαζί σας. Κάνει φοβερὴ ζέστα στὸ ἐργαστήριον. Βασίλη, τίποτε παγωμένο μὲ φράγουλα, ἀναψυχτικὸ, νὰ πιούμε;»

«Μάλιστα, Χάρρη. Χτύπα τὸ κουδοῦνι, κι ἂν ἔρθῃ ὁ ὑπηρέτης τοῦ λέγω τί νὰ φέρῃ. Ἐγὼ ἔρχομαι ἀργότερα ἔξω, θὰ δουλέψω τοῦτο τὸ φόντο. Μὴν τὸ βαστᾶς πολὺ τὸ Ντόριαν. Ποτὲ δὲν εἶχα καλύτερη διάθεση γιὰ ζωγράφισμα ἀπὸ σήμερα. Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ ἀριστούργημά μου. Εἶναι τὸ ἀριστούργημά μου κι ἔτσι ἀτέλειωτο ἀκόμα».

Ὁ Λόρδος Χένρη βγῆκε ὄξω στὸν κῆπο, κι ἤρε τὸ Ντόριαν Γκρέη μέσα σ' ἓνα θάμνο ἀπὸ πασκαλιές, ὅπου εἶχε κουκουλωμένο τὸ πρόσωπό του, μέσα στὰ μεγάλα καὶ δροσερὰ ἄνθια, ρουφῶντάς ὀλόφλογα τὸ ἄρωμά τους, σὰ νᾶτανε κρασί. Τὸν πλησίασε κι ἔβαλε τὸ χέρι του πάνου στὸν ὄμο του.

«Πολὺ ὠραῖα, πολὺ ὠραῖα,» τοῦ ψιθύρισε. «Τίποτε δὲ μπορεῖ νὰ γιάνῃ τὴν ψυχὴ ἔξ' ἀπ' τὶς αἰσθήσεις, ἀπαράλλαχτα ὅπως τίποτε δὲ μπορεῖ νὰ γιάνῃ τὶς αἰσθήσεις παρὲξ' ἀπ' τὴν ψυχὴ».

Λαφροτινάχτηκε ὁ νιὸς καὶ τραβήχτηκε πίσου. Ἦτανε ξεμαλλιάρης, καὶ τὰ φύλλα εἶχανε ξεσηκώσει τ' ἄταχτά του σγουρά, καὶ μπλέξανε ὄλες τοὺς τὲς χρυσομένους κλωστῆς. Ἐμοιαζε σὰ σκιασμένος, ὅταν ξυπνήσῃ κανεὶς ξαφνικὰ. Τὰ ὠριοσκάλιστά του ρωθοῦνια σιγοσιοῦνταν, καὶ κάποιον κρυμμένο, ἀπόβαθο νεῦρο σάλευε τὸ ἄλικο τῶν ἀχειλιῶν του, που τρεμούλιαζαν ἔτσι.

«Ναί», ἔακολούθησε ὁ Λόρδος Χένρη. «Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἀπ' τὰ ὅλο μεγάλα μυστικὰ τῆς ζωῆς—νὰ γιαιτρεύῃς τὶς αἰσθήσεις μὲ τὴν ψυχὴ, καὶ τὴν ψυχὴ μὲ τὶς αἰσθήσεις. Εἶσθε ἓνα θαυμάσιο δημιούργημα. Μὴ θαρροῦτε, ξέρετε περισσότερα ἀπ' ὅσα νομίζετε πως ξέρετε, ἀπαράλλαχτα ὅπως γνωρίζετε ὀλιγώτερα, ἀπ' ὅσα θέλετε νὰ γνωρίζετε».

Ὁ Ντόριαν Γκρέη κατσοῦφιασε καὶ γύρισε τὸ κεφάλι του. Δὲ μποροῦσε νὰ μὴν τὸν ἀρέσῃ ἐκεῖνο τὸν ψηλὸ, τὸν χαριτωμένο ἄνθρωπο, που

στέκουνταν σιμά του. Τὸ ρομαντικό του, ἐλιόχρωμο πρόσωπο, κι ἡ κουρασμένη του ἔκφραση, τοῦ κινουῦσε τὸ ἐνδιαφέρο. Ἦτανε κάτι στὴν κρυμμένη κι ἄτονη του φωνὴ δλότελα μαγευτικό. Ἀκόμη καὶ τὰ χέρια του τὰ δροσερά, τᾶσπρα, τὰ ἀνθόμορφα, εἶχανε κάποια παράξενη χάρη. Κινουῦνταν ἐνῶ μιλοῦσε, σὰ μουσική, καὶ μοιάζανε σὰ νᾶχανε κι αὐτὰ μιὰ δική τους γλώσσα. Ἀλλὰ τόνε φοβοῦνταν, καὶ ντρέπονταν γι αὐτό του τὸ φόβο. Γιατί ἓνας ξένος νὰ τὸν κάμη νὰ γνωρίση τὸν ἑαυτό του; Γνώριζε τὸ Βασίλη Χάλγουορντ ἀπὸ μῆνες, ἀλλὰ ἡ φιλία του μ' αὐτὸν ποτὲ δὲν τὸν ἔλλαξε. Ὀλόξαφνα τοῦ παρουσιάστηκε κάποιος στὴ ζωὴ του, που σὰ νὰ τοῦ ἀποκάλυπτε τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς. Καὶ ὅμως γιατί, ἀπὸ τί, νὰ φοβᾶται; Δὲν ἦτανε μαθητοῦδι, οὔτε κορίτσι. Ἦταν παράλογος ὁ τρόμος του.

«Πᾶμε στὸν ἥσκιο νὰ καθήσουμε» εἶπεν ὁ Λόρδος Χένρη. Ὁ ὑπάλληλος ἔφερε τὰ δροσιτικά, κι ἂν σταθῆτε ἀκόμα σὲ τοῦτο τὸ λιωπύρι, θὰ σᾶς χαλάση τὸ πρόσωπο, καὶ δὲ θὰ σᾶς ξαναζωγραφίση ὁ Βασίλης. Ἀλήθεια πρέπει νὰ προφυλάγεσθε νὰ μὴν ἠλιοκαγῆτε. Θάτανε κριμα.

«Τί σημαίνει!» ἔκραξε ὁ Ντόριαν Γκρέη, γελώντας, ἐνῶ κάθισε στὸν καναπέ στὴν ἄκρα τοῦ κήπου.

«Σημαίνει, καὶ πρέπει νὰ σημαίγη γιὰ σᾶς, κ. Ντόριαν».

«Γιατί;»

«Γιατί ἔχετε δλόλαμπρα νιάτα, καὶ τὰ νιάτα εἶναι τὸ μόνο προᾶγμα, που θᾶξιζε νάχη κανεῖς».

«Δὲν πιστεῖω, Λόρδε Χένρη».

«Ὅχι, δὲν τὸ πιστεύετε τώρα. Κάποια μέρα, ὅταν γεράσετε κι ἀσημίση καὶ σουρώση τὸ πρόσωπό σας, ὅταν ἡ σκέψη καυτηριάση τὸ μέτωπό σας μὲ τίς γραμμὲς τῆς, καὶ κάμη τὸ πάθος, μὲ τὴν ἀποτροπαιη φωτιά του, τᾶχέλιη σας, θὰ τὸ πιστέψετε τότε φοβερά. Τώρα, ὅπου κι ἂν πᾶτε καταμαγεύετε τὸν κόσμο. Ἔτσι θαρρεῖτε θᾶναι πάντα;... Εἶναι ὁμορφότατο τὸ πρόσωπό σας, κ. Γκρέη. Μὴν κατσουφιάζετε. Ὅμορφότατο. Κι ἡ Ὅμορφιά εἶναι ἓνα εἶδος Πνεῦμα—ἀλήθεια, εἶναι καὶ περισσότερο ἀπὸ τὸ Πνεῦμα, γιατί δὲ χρειάζεται ἐξήγηση. Εἶναι ἀπ' τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς ζωῆς, σὰν ἠλιόφως ἢ σὰν ἀνοιξη, ἢ σὰν ἀντιφεγγιὰ μὲς σὲ σκοτεινὰ νερά ἐκεινοῦ τοῦ ἀσημένιου δστράκου, που τὸ λέμε φεγγάρι. Εἶναι κάτι παντοπαράδεχτο. Ἐχει τὸ θεῖο τῆς δικαίωμα τῆς κυριαρχίας. Πρίγκηπες, ὅσοι τοὺς στολιζει. Χαμογελάτε; Ἄ! ὅταν τὴν χάσετε, δὲ θὰ χαμογελάτε πιά... Λέει καμιὰ φορὰ ὁ κόσμος πὼς ἡ Ὅμορφιά εἶναι κάτι ἐπιπόλοιο. Μπρεῖ! Ἀλλὰ τουλάχιστον δὲν εἶναι πιδ ἐπιπόλοια ἀπ' τὴ Σκέψη. Γιὰ μένα ἡ Ὅμορφιά εἶναι τὸ θᾶμα τῶν θαμάτων. Μόνον οἱ ρηχόμενοι δὲν κρίνουν ἀπ' τὸ ἐξωτερικό, ἀπ' τὰ φαινόμενα. Τὸ ἀληθινὸ μυστήριο τῆς ζωῆς, εἶναι τὰ ὁρατά, ὄχι τ' ἀόρατα... Naί, κ. Ντόριαν, οἱ θεοὶ σᾶς εὔνοήσανε

Ἄλλ' ὅ,τι δίνουν οἱ θεοὶ γλήγορα τὸ παίρνουν πίσου. Ἐχετε λίγα χρόνια νὰ ζήσετε ἀληθινὰ, τέλεια, κι δλόγιομα. Ὅταν σᾶς φύγη ἡ νιότη, θὰ σᾶς φύγη κι ἡ ὁμορφάδα, καὶ τότε ξαφνικὰ θ' ἀνακαλύψετε, πως δὲ μείνανε πιά γιὰ σᾶς θριάμβοι, ἢ θὰ βρεθῆτε ὑποχρεωμένος νὰ εἰσθε φχαριστημένος μὲ κάτι ταπεινοὺς θριάμβους, που ἡ ἀνάμνηση τῶν περασμένων σας θὰ τοὺς πικρίζη καὶ θὰ τοὺς κάμη χειρότερους κι ἀπὸ νικῆματα. Κάθε μῆνας μὲ τὸ διάβα του σᾶς φέρνει σιμώτερα πρὸς κάτι φοβερό. Σᾶς ζουλεύει ὁ χρόνος, καὶ σᾶς πολεμάει τὰ κρίνα σας καὶ τὰ ῥόδα σας. Θὰ χλωμιάσετε, καὶ θὰ ρουφηχθοῦν τὰ μάγουλά σας καὶ θὰ πεπλωθοῦν ἀπὸ μελαχολία τὰ μάτια σας. Θὰ ὑποφέρετε φριχτά... Ἄ! νοιώστε καὶ χαρῆτε τὰ νιάτα σας, ὅσο τᾶχετε. Μὴ σπαταλᾶτε τὸ χρυσάφι τῶν ἡμερῶν σας στὰ ὄχληρά καὶ κουραστικά, προσπαθώντας νὰ καλύτερέψετε τὴν ἀνέλπιδη ἀποτυχία, ἢ ἀφοσιώνοντας τὴ ζωὴ σας στ' ἄγροικα, τὰ χλιομασημένα, καὶ στὰ χυδαῖα. Αὐτὰ εἶναι οἱ ἄρρωστοι σκοποὶ, τὰ ψεύτικα ἰδανικά, τοῦ αἰῶνα μας. Ζῆστε! Νὰ ζήσετε τὴ θαυμάσια ζωὴ, που ὑπάρχει σὲ σᾶς! Μὴν ἀφήσετε τίποτε, που νὰ σᾶς χαθῆ. Ζητάτε πάντα νέες ἡδονές. Μὴ φοβάστε τίποτε... Νέος Ἡδονισμὸς—νὰ τί τοῦ χρειάζεται τοῦ αἰῶνα μας. Σεῖς ἴσως νᾶσθε τὸ ὁρατὸ του σύμβολο. Τίποτε δὲν εἶναι, που δὲ θὰ μπορούσατε νὰ τὸ κάνετε μὲ τὴν προσωπικότητά σας. Ὁ κόσμος σᾶς ἀνήκει γιὰ μιὰν ἐποχὴ... Τὴ στιγμὴ που σᾶς εἶδα κατάλαβα, ὅτι δὲν νοιώθετε τί εἰσθε, καὶ τί θὰ μπορούσατε νὰ εἰσθε. Μοῦ φανήκατε τόσο μαγευτικός που μοῦρθε σὰ φυσικὸ νὰ σᾶς πῶ κάτι γιὰ τὸν ἑαυτό σας. Συλλογίστηκα τί τραγικὸ θᾶταν νὰ φθείρατε τὸν ἑαυτό σας. Γιατί ἡ νιότη σας θὰ βαστάξη τόσο λίγο, τόσο λίγο! Καὶ τὰ πιδ κοινὰ λουλούδια τοῦ κάμπου μαραίνονται, μὰ ξαναανθίζουν. Τὸ laburnum θᾶναι τὸν ἐρχόμενο Ἰούνιο κίτρινο, ὅπως εἶναι καὶ τώρα. Σὲ λίγο, σ' ἓνα μῆνα, θ' ἀνατείλουν στ' ἀγριόκλημα τὰ πορφυρᾶ του ἀστέρια, καὶ ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο ἡ πράσινη νύχτα τῶν φύλλων του θᾶξη τὰ πορφυρᾶ του ἀστέρια. Μὰ ποτὲ δὲν ξαναχαιρόμαστε τὴ νιότη μας ἐμεῖς. Ὁ παλμὸς τῆς χαρᾶς, που χτυπᾶ ἐντὸς μας στὰ εἰκοσί μας χρόνια, σταματάει. Κουράζονται τὰ μέλη μας, σαπίζουν οἱ αἰσθησες μας. Ἐκφυλιζόμαστε σὲ χυδαῖα νευρόσπαστα, καὶ μᾶς παιδεύει ἡ ἀνάμνηση τῶν παθῶν, που τὰ φοβούμεστε παρὰ-πολύ, καὶ τῶν δυνατῶν πειρασμῶν, που δὲν εἶχαμε τὸ θάρρος νὰ τοὺς παραδινόμαστε. Νιότη! Νιότη! Τίποτε ἄλλο, δὲν εἶναι στὸν κόσμον σὰν τὴ νιότη!

(Ἐχει συνέχεια)

Σ. Σ.

«ΡΟΔΟΠΗ» ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΠΟΡΙΩΤΗΣ ΠΟΙΗΣΑΣ ΕΞΕΔΩΚΕΝ ΑΘΗΝΗΣΙ ΤΥΠΟΙΣ «ΕΣΤΙΑΣ» ΧΗΧΑΙΠ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸν 3 ἀριθμὸ σελ 90)

Τὸ τραγοῦδι τοῦ Μαυριανοῦ στὴν τραγωδία του τὸ ἀκολουθᾶ ὡς ἓνα διάστημα ὁ κ. Ποριώτης.

Στὴν τραγωδία ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μαυριανοῦ ὀνομάζεται Ροδόπη

και ο ίδιος Αίμος. Κρύβουν κάποιο συμβολισμό τὰ δνόματα αὐτὰ ἢ τὰ ἔρριξε στή μέση ἔτσι ὁ ποιητὴς χωρὶς σκοπὸ ὄρισμένο, τουλάχιστο ἀπὸ τὴν τραγωδία, δὲν μπορέσαμε νὰ τὸ καταλάβουμε. Ἴσως μᾶς τὸ φανερώσει καμιά μέρα ὁ ποιητὴς. Ὁ βασιλιάς εἶναι ὁ Δημοχάρης και τὸ στοίχημα γίνεται ὅταν ὁ βασιλιάς κλέστηκε σὲ συμπόσιο ἀπὸ τὸν Αἴμο στὸν κῆπο τοῦ δικοῦ του παλατιοῦ. Νέο στοιχεῖο στὸ μῦθο μπαίνει πῶς τὸν θρόνο τὸν εἶχε ἀρπάξει ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ Αἴμου ὁ Δημοχάρης, και ἐνῶ ἡ Ροδόπη λαχταρᾷ φιλόδοξα τὸν θρόνο, ὁ Αἴμος πὸ δειλὸς και μικροψυχὸς ἀπ' ἐκείνη στρέγει, ὅσα ἔγιναν, και μόνο για τὴν ὁμορφιά και τὴν ἀρετὴ τῆς Ροδόπης ἐπαινιέται. Ἐπαινεῖμα ποῦ σὲ ξαφνίζει, γιατί γίνεται σὲ μιὰν ἐποχὴ, κάπως διηγητικὴ—ἂν κρίνουμε ἀπὸ τὰ φιλεύματα και ἀπὸ τὴ συζήτηση, ἀκόμη και ἀπὸ τὸν τρόπο, ποῦ βάζει τοὺς γερόντους κριτὴ ἀναμεσὸ τους ὁ Δημοχάρης—και ἀφοῦ ὁ Τηλέμαχος στήν Ὀδύσεια, ὅταν τὸν ρωτοῦνε ποιανοῦ γιὸς εἶναι ἀπαντᾷ: «τῆς Πηνελόπης και τοῦ Ὀδυσσεᾶ, ὅπως τουλάχιστον ἢ ἴδια τὸ λέγει».

Ἐπειτα λαβαίνει μέρος στήν τραγωδία κάποια ἑταῖρα ἢ Μαντώ, ποῦ δὲν ξέρουμε ποιανῆς ἐποχῆς νὰ εἶναι θέρημα, μὲ ποῦ ὁ ποιητὴς προσπαθεῖ νὰ τῆς ντίση τὸ πρόσωπο τοῦ φιλοσοφικοῦ νοῦ στήν ὑπόθεση, και ἢ Κρινῶ, τὸ ἀνήξερο κορίτσι ποῦ δέχεται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴ Ροδόπη στὸ κρεβάτι τῆς και νὰ παραδοθῇ στὸν Δημοχάρη για χατήρι τῆς. Πόσο τὸ λυρικό στοιχεῖο ὑπερτερεῖ στήν τραγωδία αὐτὴ φαίνεται ἴσια-ἴσια ἀπὸ τὰ δυὸ αὐτὰ πρόσωπα, μὲ τὴν ποιητικὴ τους ἔξαρση και τὸν ποιητικὸ τους—λυρικό—ρόλο. Γιατὶ ἀκριβῶς αὐτῶν εἶναι και ὁ καλύτερα δηλωμένος ὁ πὸ συνεπόμενος στὸν ἑαυτό του, ὁ πὸ ὁμοίμορφος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Κάποια ἀναπόληση ξένων ἔργων ἔφερε στήν ἑταῖρα και στήν παρθένα—ποῦ σὲ μιὰ βραδυὰ γνώρισε τὴ βαθύτερη και ζωηρότερη σαρκικὴ ἀπόλαυση και ἔγινε μεστομένη τὸ νοῦ γυναῖκα—τὸ λυρικό πέπλο, ποῦ σκεπάζει τὴ μιὰ μὲ τὴν αἴγλη τοῦ οἴκτου, και ξεσκεπάζει μὲ ἀφέλεια και χάρη τὴν ὀλόγυμνη παιδιὰτικὴ ψυχὴ, ὅπως τὸ ἐρωτικό ξενύχτι, τὸ ὑποβολιμαῖο κατὰ διαταγὴ τῆς Ροδόπης, τὸ ἀγνὸ και παλλόμενο στὸν πόθο κρινόλουστο κορμὶ τῆς Κρινῶς.

Ἄλλὰ τὴν ἴδια συνέχεια δὲν ἔχει στὸ χαρακτήρα ἢ Ροδόπη, οὔτε κανεὶς ἄλλος ἥρωας τῆς τραγωδίας. Ὁ σκοτωμὸς τῆς Κρινῶς ἀπὸ τὴ Ροδόπη, δὲν προσθέτει τίποτε στὸν χαρακτήρα τῆς και στήν ὅλη τραγωδία, γιατί ἢ ζούλεια, ἢ ὁ φόβος μὴ χάσῃ τὸ θρόνο, ἀφοῦ δὲν θὰ τὸν κερδίσει μὲ τὸ ἔγκλημα—τὸ νοιώθει αὐτὸ ἢ Ροδόπη—δὲν εἶναι τὰ ἀρκετὰ ἐλατήρια. Ζούλεια δὲν μποροῦσε νὰ νοιώθῃ, ἀφοῦ δὲν νοιώθει ἔρωτα για τὸ Δημοχάρη και θὰ τὸν ἔπαιρνε τὸ πολὺ πολὺ ἀπὸ φιλοδοξία για τὸν θρόνο· μὰ ἂν νικοῦσε στὸ στοίχημα ὁ Αἴμος, ὁ θρόνος ἦταν τῆς Ροδόπης, ὥστε ἢ κακομοῖρα ἢ Κρινῶ ἐμπόδιο δὲν θᾶτανε στή φιλοδοξία τῆς. Παραιτᾷ αὐτὴ

εὐκολα και τὸ θρόνο και ὅλα φτάνει νὰ ξανανοιώσῃ τὸ ἐρωτικό μεθύσι τῆς πρώτης τῆς βραδυᾶς στήν ἀγκαλιὰ τοῦ Δημοχάρη, και ὁ Δημοχάρης ὁμολογᾷ πῶς εὐκολα ἀφήνει ὅλα για νᾶχη τὴν Κρινῶ μαζί του. Πρὶν τὴν σκοτώσῃ ἢ Ροδόπη, τῆς τὸ λέγει ἢ Κρινῶ, και ἀπορεῖ κανεὶς γιατί τῆνε σκοτώνει.

Δὲν πιστεύουμε νὰ σκέφτεται ὁ κ. Ποριώτης πῶς δὲν δικαιώνεται ὁ τίτλος τῆς τραγωδίας, σὰν δὲν σκοτώνεται ἕνας τουλάχιστο ἀπὸ τοὺς ἥρωες, και γι' αὐτὸ ἔβαλε τὸ σκότωμα τῆς Κρινῶς. Μὰ εἶναι ἢ ἀπορία τόσο φυσικὴ, ὅσο φυσικὴ εἶναι και ἢ ἐρώτηση μήπως ἔβαλε τὴ Μαντῶ στήν τραγωδία μόνο και μόνο για νὰ καταδώσῃ τὴ Ροδόπη, πῶς σκότωσε τὴν Κρινῶ, ὅπως τὸ ρώτησε ὁ κ. Μ. Κουντουρᾶς (Χαραυγὴ Ἔτος Δ' Ἄρ. 5). Ἄν ἔβαλε ὅμως τὰ δυὸ αὐτὰ πρόσωπα στήν τραγωδία για νὰ δείξῃ δυὸ ἄλλες ὄψεις τῆς γυναίκειας ψυχῆς, ὅπως ἀπὸ τέτοια πρόθεση για ἀντίθεση δημιούργησε ὁ Σοφοκλῆς στήν «Ἀντιγόνη» τὴν Ἰσιμήνη, για ἀδελφὴ τῆς Ἀντιγόνης—στοιχεῖο ποῦ ὁ μῦθος τῶν Λαβδακιδῶν δὲν εἶχε πρὶν ὁ τραγικὸς αὐτὸς τὸν ἐπεξεργαστῆ—πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε, ποῦ κακὴ ἔκαμε ἐκλογή, ποῦ ὑπάρχουν και ἄλλοι βαθύτεροι καθρεφτισμοὶ τῆς ψυχῆς τῆς γυναίκα, και πῶς ἀντίθεση βαθυὰ στή Ροδόπη του, οὔτε ἢ Μαντῶ οὔτε ἢ Κρινῶ δίδουν, οὔτε ἢ ἀπότομη ἐπιστροφή στὸ τραγούδι και τὴν παράδοση τοῦ Μαυριανοῦ, ποῦ γίνεται στὸ Δ' μέρος τῆς τραγωδίας, ἔπειτα ἀπὸ τὰ γυρίσματα και τὴν ἀπομάκρυνση τῶν τριῶν πρώτων μερῶν.

Ἄλλο στοιχεῖο νέο στὸ μῦθο εἶναι ποῦ κάποιος, ποῦ ἀγαπᾷ τὴ Ροδόπη, χαρακτήρας δουλοπρεπῆς τῆς δίδει εἶδηση και για τὸ στοίχημα, και για τὸ σκοπὸ τοῦ βασιλιά. Αὐτὸς μάλιστα ἀνάλαβε νὰ πείσῃ και τὴ Ροδόπη νὰ δεχτῆ τὸ δῶρα και τὴ συμφωνία, ποῦ γι' ἀντάλλαγμα ὁ βασιλιάς προτείνει. Ἡ σύλληψη αὐτὴ θὰ ἦτανε, ἂν καλοδουλεύονταν, ἕνα ἀληθινὰ τραγικὸ στοιχεῖο, ποῦ θὰ θύμιζε κάπως τὸν πατέρα στὸ Le Roi s' amuse τοῦ V. Hugo. Μὰ μέσα στή τραγωδία τοῦ κ. Ποριώτη, τὸ πρόσωπο αὐτὸ κινᾷ μόνο τὴν ἀδιαφορία, ἂν ὄχι και τὴν ἀπέχθεισ, και ὄχι τὸν «οἴκτον και τὸν ἔλεον» τῶν κλασικῶν, και ἐνῶ τιμωρεῖται στὸ τέλος, μὲ μεγαλύτερη φυσικότητα και ἀφέλεια τελειώνει τὸ δημοτικὸ τραγούδι :

Σύρ', ἔπαρε τὴ μούλα μου νὰ πᾶς νὰ φέρῃς ξύλα

μὲ τὸν θρίαμβο τῆς ἀρετῆς τῆς Ρωμοπούλας, και τοῦ δόλου ἀκόμα, στήν τραγωδία ὅμως αὐτὴ ἢ ὅλη πλοκὴ τελειώνει μὲ καταστροφὴ ἀνωφέλευτη.

Οἱ γέροντες ποῦ ἦσαν κριτὲς τοῦ στοιχήματος, ἅμα φανερώνεται ὅτι ἢ Ροδόπη δὲν κοιμήθηκε μὲ τὸν βασιλιά, ἀναγνωρίζουν, πῶς ἔχασε ὁ Δημοχάρης τὸ στοίχημα.

Μὰ ἐκεῖ, ποῦ ὁ Δημοχάρης εὐχαριστημένος γιατί θὰ ζήσῃ μὲ τὴν Κρινῶ ἐλεύθερος, παραιτᾷ τὸ θρόνο, ἔρχεται ὁ Λαέρτης και φανερώνει, ποῦ εἶχε ἀποκαλύψει στή Ροδόπη τὸ στοίχημα, ποῦ ἢ Ροδόπη δέχτηκε τὰ δῶρα

καὶ ἔστησε παγίδα στὸ Δημοχάρη καὶ πῶς δὲν κέρδισε τὸ στοίχημα παρὰ μὲ δόλο. Ὁ Ἀμύντας, ὁ ἀρχηγὸς τῶν γερόντων κοντοστέκεται τότε, ἀναθεωρεῖ τὴν ἀπόφαση, ὁμολογᾷ πῶς ὁ δόλος δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ μέρος στὸ στοίχημα, πῶς γιὰ νὰ τὸ κερδίσῃ ὁ Αἴμος τὸ στοίχημα, ἔπρεπε νὰ πῆ ἓνα ξερὸ «ὄχι» καὶ νὰ μὴν πλέξῃ δόλο, ἢ Ροδόπη καὶ ἀποκαθιστᾷ τὸ Δημοχάρη στὸ θρόνον του. Ὁ Λαέρτης στέλνεται φυλακὴ, γιὰτὶ χρησίμεισε γιὰ εἰδοποιήτης καὶ ὄργανο τοῦ δόλου, ἔστω καὶ ἂν ἡ ζούλεια τοῦ τὸν ἀνάγκασε νὰ προβῆ σὲ ὁμολογία, ὕστερα ἀπὸ τὴν παράβαση τοῦ ὄρκου του, ποῦ ἔδωκε νὰ μὴ φανερώσῃ τὸ βαλμένο στοίχημα στὴ Ροδόπη, καὶ ὅταν ὁ Δημοχάρης ζητᾷ τὴν Κρινώ, τὴν ἀθῶα παιδοῦλα ποῦ ἀγαποῦσε καὶ ὁ Αἴμος, ξαναφαίνεται ἢ Μαντῶ, ἀναγγέλλει τὴ δολοφονία τῆς Κρινῶς καὶ ἀποδεικνύει πῶς τὴν ἐσκότωσε ἢ Ροδόπη.

Ὁ θρόνος, ποῦ ὠνειροπόλησε ἢ Ροδόπη χάνεται. Αὐτὸ φαίνεται εἶναι ὁ ἔξαγνισμὸς τῶν κλασσικῶν, ποῦ ζήτησε ὁ κ. Παριώτης γιὰ τὴν τραγωδία του, μὰ ποῦ δὲν τὸ ἔχει τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι. Ὁ Αἴμος κλαίει τὴν Κρινώ, ποῦ τὴν ἀγαποῦσε χωρὶς νὰ τὴν ἀπολαύσῃ, ὁ Δημοχάρης κλαίει τὴν ἴδια, ποῦ τὴν ἀπόλαυσε μιὰ βραδυὰ καὶ γι’ αὐτὸ τὴν ἀγάπησε, καὶ ἢ Μαντῶ θρηνηλογᾷ

τὴν ἔρμη κόρη

ποῦ ὄρφανή, ξενοῦλα, χρυσὴ κορώννα
φόρεσε μιὰ νύχτα καὶ ξημερώθη
νύφη στὸ χάρο!

Μὰ θὰ ζήσῃ αἰῶνια μὲ τὸ τραγοῦδι
ποῦ ἄρχοντες καὶ δοῦλοι γι’ αὐτὴ θὰ λένε....

Κι ἐνῶ ὁ Δημοχάρης, βασιλιάς πάλι, διατάζει νὰ θάψουνε βασιλικά τὴν Κρινώ, ὡς ταιριάζει

σὲ ταῖρι βασιλιᾶ, ποῦ θᾶχῃ μόνο
ταῖρι τοῦ πιά τὸ χρῆος στὴν πατρίδα

καὶ φεύγει μὲ τὸ στρατὸ του γιὰ νὰ πολεμήσῃ τοὺς ἔχτρούς, ποῦ φάνηκαν στὰ βορεινὰ μέρη τῆς χώρας του—σὰν ἓνα εἶδος ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ—μένει ἢ Ροδόπη μόνη στὴ σκηνή, ποῦ γι’ αὐτὴ λίγο προτύτερα ἢ Μαντῶ εἶπε τὰ ἀδικαιολόγητα τουλάχιστο στὴν τραγωδία αὐτὴ λόγια:

εἶναι χάρος

ἢ φτονερὴ καὶ ἀντίζηλη γυναῖκα
στὴ γυναῖκα!

Καὶ ἢ Ροδόπη τότε λέγει, τὰ κάπως Ἀντιγονικά καὶ ἄσχετα αὐτά:

Καὶ ποῖος θὰ μὲ κλάψῃ;—θὰ κλάψῃ ἐμένε,
ποῦ ὄνομα καὶ δόξα καὶ ἐλπίδα χάνω!—
ποῦ ἔρμη, ἀνέραστη, ἄθλια, στεῖρο, ἀπομένω!
Σβήνει ἢ Ροδόπη!...

Ἔτσι ἔρχεται ὁ πολυκύμαντος στὴν τραγωδία αὐτὴ κλασσικὸς ἔξαγνισμὸς καὶ πολὺ ἄσχημα «ἀράζει στὸ τέλος ἢ τραγωδία ποῦ ἔγραψε ὁ Νικόλαος ὁ Ποριώτης στὸ χίλια ἐνιακόσια καὶ δώδεκα ἔτος τὸ καλοκαῖρι» (σ. 101 λέγει ὁ ἴδιος), ποῦ πολὺ δικαιότερα θὰ ὠνομάζονταν λυρικὸ ποίημα σὲ σκηνὲς χωρισμένο, παρὰ μὲ ἐσωτερικὴ ἐνότητα καὶ στενὴ συνεπόμενη γραμμὴ καὶ ὄντοτητα τραγωδία.

M. ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

GEORGE RODENBACH

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ Η ΚΑΡΔΙΑ

I

Ἐπόθησα νὰ ἤμουν ὁ ψυχολόγος, ὁ στηθοσκόπος τοῦ ὕδατος, νὰ μελετήσω τὴν καρδιὰ τοῦ νεροῦ τὴν διαβατάρικη, τὴν καρδιὰ αὐτὴ τὴν τόσο συχνὰ ἀρρωστημένη καὶ χωρὶς μνήμη.

Τὸ νερὸ τὸ τόσο ὠχρό! θὰ τὸ ἔπαιρνε κανεὶς γιὰ ἀδελφὸ τοῦ φηγοῦ, ποῦ μόλις ὀλίγο τὸ ψιμμύθι τοῦ ἠλιοβασιλέματος ροδίζει, μὰ κοιμισμένο νεύεται θάλασσεσ φουρτουνιασμένες, καὶ νυσταλέο εἶναι ἢ Μεγάλῃ Νευροπαθῆς, ποῦ μέσα της ὄλο καὶ παραπονιέται ἓνα κουβάρι νεῦρα, νήματα κρυμμένα, νήματα ποῦ πονοῦν, διακλαδισμένα μέσα του καὶ κάποτε—κάποτε μὲ φρικίαση καὶ μὲ ἀνατριχίλεσ συσφίγγουν τὴν γυμνότητά του μὲ σαρκικὸ πόνο! Ἄλλ’ ἢ ἀρρώστεια εἶναι στὴν καρδιὰ, ποῦ θλίβεται κάτωθι του, καρδιὰ εὐαίσθητη καὶ ἀπὸ πολλὰς ἐπήρειες, ἀφοῦ καὶ ὁ οὐρανὸς ἀκόμα καὶ στίς πιὸ μικρὲς του ἀποχρώσεις νεύεται νὰ τῆς μεταγγίσῃ τὸ ἄπειρό του ἀλλαξόχρωμα.

Μόλις ἀπὸ μέσα του, καὶ ἀπὸ τὴ καρδιὰ του, ποῦ δὲν χάνεται, κάποια γιορτερὰ νοῦφαρα ἀναδύουν σὰν τὸ δικό του τῶνετρο μέσα σὲ ὀλίγη πρασινάδα.

Ἀρρωστημένη καρδιὰ τοῦ νεροῦ, ποῦ δὲν ἀνήκει στὸν ἑαυτό της. Ἄλλ’ ὅσο ὑπάκουη στὸν οὐρανὸ, ὅσο ἀδύνατο καὶ ἂν εἶναι τὸ νερὸ, κρύβει τὸν πόνο του σὲ ἄφωνους πολέμους, σὰν ἀπαραβίαστο μυρωδικὸ μέσα στίς δίπλεσ τῆς ταντέλλας. Μολαταῦτά τὴν μαντεύεις νὰ παραδίδεται στὸ Ἰδανικὸ καὶ νοιώθεις, ποῦ ἔχει κάτω ἀπὸ τὰ εὐκίνητά της κύματα τίς λιγοῦρες

τῶν κοριτσιῶν, ποῦ στὰ δεκατρία των χρόνια περνοῦνε στὴν ἡβη τους. Καὶ θάλαγες πῶς, ἀνάμεσα στὸ νερὸ ἢ μυστηριακὴ ἀρρώστεια τῆς Ἑβης δημιουργεῖται: Ταραχὴ, ἀνατριχίλες, ὠχρότητες, συγκίνηση χωρὶς νὰ ξέρη τὸ γιατί, ὅταν ἀνοίγεται κάθε νοῦφαρο σὰν στήθος, στήθος νιόβγαλτο, γλυκὰ φουσκωσιά, ποῦ συγκρατιέται ἤρεμη. Ἄ! Αὐτὴ τὴν καρδιά τοῦ πλατυοῦ Νεροῦ, ὅπου μέσα ὅλα γίνονται ἀμάλαμα, τὴν καρδιά αὐτὴ τοῦ Νεροῦ πολυπλοκώτερη ἀπὸ τὴν γυναικεία καρδιά ἔπρεπε νὰ τὴν ἀναλύσης κάπως. Μὰ τὸ νερὸ δὲν θέλει νὰ τοῦ φανερώνης τὰ μυστικά. Καὶ ἀπότομα ὅλοι του οἱ στολισμοὶ βουλιάζουν μέσα του, ἀπὸ δυνατὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου, ποῦ γεννᾷ ταραχὴ ὅσο κι ἓνα φίλημα. Καὶ νά, γιὰ νὰ μὴ φανερωθῇ τίποτε δικό του, ἢ καρδιά φεύγει στὰ βάθια τοῦ γιαιένιου της σπιτιοῦ.

II

Τὸνεῖρο τοῦ ὠχροῦ νεροῦ εἶναι ὀλόισιο κρύσταλλο, ὅπου ζοῦν τῶν πραγμάτων οἱ ἄμεσες ἀντιφραγγίαι: Δέντρινες φραγές, στέγες μυτερές, κατάρτια καραβιῶν, τριανταφυλλένιος οὐρανός, ποῦ τὸ ἀπάνεμο νερὸ τοῦ χαρίζει κάποιον μερίδιο τοῦ ἀπειροῦ, γιατί τὸ καθρέφτισμά του στὸ νερὸ εἶναι ἀτέλειωτο καὶ μακραίνει σὲ ἓνα βάθος σὰν τὴν αἰωνιότητα... Ἔτσι ἔχουν καὶ τὰ πράγματα τὶς στιγμὲς τῶν ὀνείρων τους, ὅπου τὸ καθένα, τοῦ φαίνεται πῶς ἦτανε μέσα στὸ Νερὸ καὶ βλέπει ἀπὸ τὸρα τὸν ἑαυτὸ του ἀόριστο καὶ μεταμορφωμένο. Γιατὶ παίρνοντας τὴ συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ των τὰ πράγματα μέσα στὸ πλατὺ Νερὸ ξεφεύγουν ἀπὸ τὸ νόμο του καὶ βυθίζονται γιὰ μιὰ στιγμή μέσα σὲ πρόσκαιρο οὐρανό...

Ἔτσι καὶ τὸ εὐκολόπαθο Νερὸ ἔζησε μὲ τὸ ἀπραγματοποίητο! Βέβαια ὀλιγόχρονα καθρεφτίστηκε ὁ οὐρανός μέσα του· ἀλλ' ὅσο λίγο κι ἂν ἦταν, ἔχει, ψυχὴ τὸ Νερὸ, ὅπου κάποτε φανερώνεται ἡ θεϊκὴ ἐνότητα. Καὶ τί πειράζει ἂν οἱ ἀντιφραγγίαι ἀκόμα συχνοσβήνουν, ἀφοῦ μέσα στὸ Νερὸ ἀναδεύονται σὲ ἓνα ἀχνάρι καὶ συμφιλιώνονται μέσα του τὰ σύννεφα, οἱ πύργοι καὶ οἱ ἀψηλὲς λεῦκες;

III

Τὸ νερὸ ποῦ ἀληθινὰ ζῆ εἶναι ἀληθινὴ γυναῖκα. Ἄγοπᾶ τὸν οὐρανὸ σὰν ὑμέναιο ποῦ τὸν δέχτηκε, καθρεφτίζοντας τὰ χρώματά του χωρὶς νὰ τὰ ψευτίζη καθόλου. Γιατὶ, γιὰ ν' ἀνταποκριθῇ ὀλίγελα, σ' αὐτόν, ἀπομακραίνει καθεὶ, ποῦ μποροῦσε νὰ μολέψη τὴν ἀντιφραγγίαν του καὶ ἀναγκάζει καὶ τὸν ἑαυτὸ του νὰ μείνη ἄχρωμο.

Τί θλιβερὴ συγκίνηση σὰν ὁ ἄνεμος ἀναταράξῃ τὸ κρύσταλλο αὐτό,

ὅπου ὁ μακρινὸς οὐρανὸς μπορεῖ νὰ κλείεται μέσα, καὶ σὲ ἄπιστο τὸ μεταμορφώνη καθρέφτη, γυμνὸ καὶ ἄχρηστο πιά! Κάποιες μέρες στὸν ἀφελέστατο αὐτὸν ἔρωτα, στὸν ἔρωτα αὐτὸν τοῦ Νεροῦ καὶ τοῦ οὐρανοῦ, εἶναι θλιβερὲς μέρες, καθὼς ὅταν ὁ μολυβένιος οὐρανὸς τόσο λίγο φαίνεται μέσα στὸ νερὸ. Κάποιες ἄλλες ἔπειτα τὸ φαιδρὸ νερὸ ἀπορροφᾷ ὅλο του τὸ γαλαζόχρωμα, γαλαζόχρωμα Μαϊάτικο. Τὸ βράδυ ὅμως προπίντων ὁ ἔρωτας γίνεται ἀμοιβαῖος, ὅπου τὸ νερὸ χαρούμενο καὶ περήφανο ἀνάφτει τὰ ἴδια φῶτα τῶν ἀστρῶν, ὅπως κι ὁ οὐρανός. Τότε τίποτε δὲν εἶναι ποῦ νὰ τοὺς κάμνει διαφορὰ. Ὁμοιότητα τέλεια! Ἄνηκουστο τοῦ ἔρωτα θάμα, ὅπου ὁ καθέννας τους εἶναι μιὰ ὁ ἑαυτὸς του καὶ μιὰ ὁ ἄλλος.

Ἔτσι σὴν δύση τῆς ἐνοχλητικῆς Σελήνης—σὰν ποῦ ὁ ἔρωτος τῶν δυο σιωπηλῶν ἔραστῶν γιὰ ν' ἀποδεχθῇ ἀμοιβαῖα φέγγει στὰ μάτια τους—βλέπεις τὸ Νερὸ καὶ τὸν οὐρανὸ νὰ στέλνη ὁ ἓνας στὸν ἄλλο τὴ Σελήνη!

IV

Τὸ ψυχρὸ νερὸ παίρνει μιὰ προσποιητὴ ὄψη ἤρεμης ὑποταγῆς στὶς στροφές, στὸν ἄνεμο, στὸ βράδυ· κρύβει ὅμως μέσα του μιὰν ὑπόκοψη ἀνατρεπτικὴ θέληση καὶ ἡ καρδιά τῆς καρδιάς του εἶναι ἐρημητικὰ κλειστὴ καὶ σκοτεινὴ. Μόλις στὴν περιφρόνησή του διατηρεῖ τὸ ἀδλάκι τῶν βαπυῶν καραβιῶν, ποῦ μιὰ στιγμή τὸ ἐτάραξαν· καὶ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο μένει στὴν ἐπιφάνεια, ὅσο κι ἂν θέλῃ νὰ χαραχθῇ βαθυὰ μέσα σ' αὐτὸν τὸν καθρέφτη, ποῦ ψεύδεται, καθρέφτη μὲ κασιότερο ποῦ κινεῖται, ξεφτίζεται καὶ λειώνει. Ἀκόμα ὀλιγώτερο μένει τὸ διαβα μιᾶς φτεροῦγας πουλιοῦ, ποῦ πετᾷ. Καὶ τὰ κενόδοξα δεντριά, ποῦ ἔχουν τὴν ὑπερηφάνεια νὰ ξεξατυπώνεται ἡ ὄψη τους στὸ νερὸ, ποῦ τὰ κάμνει μεγαλόπρεπα, γλήγορα βλέπουν νὰ χάνεται τὸ μεταμφιεσμένο καθρέφτισμά των. Ἀκόμη καὶ ἡ φεγγαροχυσία καὶ τὰ ἀγνὰ ἀστέρια, μολονότι ποῦ τὸ ὑπερήφανο καὶ θλιβερὸ νερὸ εἶναι τὰ δέροι τους, μέσα στὸ νερὸ, ποῦ τὸ γέρνει παρ' ὅλη τὴν ἐπιμονὴ τους καὶ τὸν γλυκὸ τους τρόπο, δὲν προχωροῦν βαθύτερα παρ' ὅσα ἢ λάμψη μέσα στὰ μάτια μιανῆς νεκρῆς!

Γιατὶ ἡ καρδιά τοῦ νεροῦ, ὅσο ὑπομονητικὴ καὶ ἂν εἶναι γιὰ ὁ, τι ἢ αὐταρχικὴ ζωὴ τῆς ἐπιβάλλει καὶ τὴν ἀναγκάζει νὰ ἀντανακλᾷ στὸ ὑποτακτικὸ της νερὸ, δὲν φυλάγει ἀπὸ τὰ πράγματα παρ' ἓνα καθρέφτισμα εὐκολοξάτμιστο καὶ διατηρεῖται ἄθικτη, ὅπως ἡ καρδιά τοῦ Ποιητῆ.

Ἄσυλο ἀδιείσδυτο, ὅπου δὲν κατέβηκε τίποτε ἀπὸ τὰ ὀλοτριγυρνὰ πράγματα, ποῦ τοὺς χρωσιέται τὸ καθρέφτισμα, μὰ ποῦ μόνο ἢ αἰωνιότητα τοῦ οὐρανοῦ ἀντανακλάται.

V

Στὸ περιορισμένο περιθώριον τῆς δεξαμενῆς τοῦ στεκόμενου νεροῦ ἐκεῖ,

ποῦ κείται τὸ νοσταλγικὸ νερὸ, ποῦ ἢ θλίψη βασανίζει, ὅλα ἔχουν τὸ γλυκὸ γκριζο χρῶμα, ὅπως τὸ τέλος μισοῦ ντόλιου.

Τὸ νερὸ διαστέλλεται· ἔχει τὴν διαφάνεια τοῦ ματιοῦ, ματιοῦ ἀγαθοῦ, ματιοῦ γυναικῆς, ὅπου ὄνειροπολεῖ τὸν ἑαυτό του ὀλόκληρος οὐρανὸς—ὦ! τί συγκίνηση νὰ κατεβαίνης μέσα στὴν βαθυὰ αὐτὴν ἰριδα καὶ μέσα στὴν κόρη τοῦ ματιοῦ αὐτοῦ, ὅπου πηγαίνουν τὰ σύννεφα!

Ἄλλὰ τὸ μεθῆσι τοῦ νὰ ὄνειρευτῆς τὸν ἑαυτό σου θεϊκὸ ἐκεῖ μέσα εἶναι ὀλιγόχρονο γιατί γλήγορα χτυπιέσαι στὰ τόσα στενὰ τοιχώματα, σὰν τὸ κρύσταλλο σπάνει στὲς ἀπότομες ταραχές, καὶ σὰν θανατερὴ ἄβυσσος, συνεχόμενη μόλα ταῦτα, ἔρχεται ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄπειρο αὐτὸ ποῦ ὑπόθετες στὸ νερὸ μέσα. Ψευτιά ποῦ εἶν' ἰσοδύναμη μὲ ἓνα μάτι ἀγαπητό, γαλανὸ μάτι, ὅπου θὰ ἤθελε νὰ θρονιαστῆ σὰ μέσα σὲ πηγὴ ὑπόθερη, ὅπου τὸ γαλαζόχρωμο χωρὶς ὄριο θὰ ἐπήγγαινε ὡς τὸ ἄπειρο. Μὰ κι αὐτὸ τὸ ταξίδι μέσα στὸ μάτι ἐκεῖνο εἶναι ψευτιά, γιατί πίσω ἀπὸ τὴν ἰριδα ἐκεῖνη μὲ τὸ ὀλόισιο κρύσταλλο ὁ ἀπλοϊκὸς ἔρωτας, ποῦ βυθίζεται στὸ βάθος, ξαφνικὰ τρομάζει, σκοντάφτει καὶ πληγώνεται στὸ πάγο τῆς καρδιάς, ἀφοῦ τὸ τόσο σιμωτινὸ κενὸ τῆς εἶναι μιὰ στενὴ σιντριβανιοῦ λεκάνη.

Καὶ νὰ θαρρῆς ποῦ ὄνειροπολοῦσες ἐκεῖ ἓναν οὐρανὸ ἡδυπαθῆ καὶ γὰ νὰ γλυκοκοιμηθῆς σύννεφα ἀπὸ βαμπάκι!

VI

Εἶναι θλιβερὴ ἢ φωνὴ τοῦ τρεχάμενου νεροῦ καὶ μέσα τῆς ἀντιλαλεῖ καὶ ἢ παραμικρότερη λύπη, ποῦ λιγάκι τὸ ἄγγιξε, καὶ ἀφοῦ ἀπορροφήθηκε ἐκεῖ ξαναγεννιέται πάλι αἰώνια ἀλλ' ὑπόκωφα ὅπως σὲ κλωσμένη σειρὰ τῶν «χαῖρε». Πρῶτα-πρῶτα εἶναι ἢ θλίψη μεγάλων φεγγαρόλουστων ἰτεῶν, ξετρελλωμένων ἀδραχιῶν, ὅπου μπερδεύτηκαν τὰ νήματα. Ἔρχεται ἔπειτα τὸ πικραμένο ὄνειρο αἰωνόβιων καμπαναριῶν, ποῦ ἀντανακλοῦν ὡς τὸ βάθος τὴν νυκτερινὴν των κορμοστασιά. Καὶ νὰ ποῦ τὰ καθρεφτισμένα κωδωνοστάσια ἀφήκαν ἐκεῖ μέσα τίς καμπάνες τους· γι' αὐτὸ ἢ φωνὴ τοῦ νεροῦ φυλάγει πάντα τὸν ἦχο ἀπὸ τίς καμπάνες, ποῦ ἐπιζοῦν ἐκεῖ, καὶ ἀπὸ τοὺς πυργίσκους τους.

Ἄλλὰ τὸ νερὸ μουσκεύει ἀκόμα κι ἀπὸ τὸν θόρυβο τῆς σιμωτινῆς λατέρνας, ποῦ σέρνεται στοὺς δρόμους, καὶ νοιώθει τὰ παράπονά τῆς, παράπονα αἱματομένων πουλλιῶν, νὰ πέφτουν στάλα-στάλα καὶ νὰ λειώνουν μέσα στὸ νερὸ, ποῦ τὰ διαβρέχει.

Κι ἢ φωνὴ του εἶναι πιὸ θλιβερὴ ἀπὸ τὴν πλήξη, πιὸ εὐκολεξάτιμη ἀκόμα. Νὰ ποῦ μύρεται γὰ τὸ διάβα μιᾶς συννεφιάς καπνοῦ, ποῦ φεύγει σὲ μακρυνὴ ἔξορία, καὶ ποῦ ὁ βοριάς τὴ σαρώνει· στὴ σατυριακῆ

ἐπίθεσή του ξαπολνᾷ στὸν ἀέρα τοὺς πέπλους τῆς, κι ὀλόγυμνη τρέχει νὰ πεθάνη μέσα στὸ νερὸ...

Πόσα ἀκόμα πράγματα, στιγμόχρονα σὰν τὴν ἀστραπή, ἀντιλαλοῦν στὴ φωνὴ τοῦ νεροῦ καὶ συνεχίζονται μέσα τῆς, σὰν ἐπίζηση τόσων καθρεφτισμάτων. Φωνὴ, ποῦ τραβᾷ νὰ μακρύνουν οἱ φωνές, ποῦ σώπασαν, λυπητερὴ φωνὴ, ποῦ θὰ τὴν ἔπαιρνες γὰ ἐντάφια καὶ ἀλλοτεινή, φωνὴ, ποῦ λαλεῖ μὲ τὸν τρόπο, ποῦ τάγάματα βλέπουν.

VII

Ἡ καρδιὰ τοῦ συλλογισμένου νεροῦ εἶναι καρδιὰ νοσταλγικῆ, καρδιὰ παρθένας σὲ ἔξαψηπαραδομένης στὸ Ἰδανικὸ, ποῦ θλίβεται γιατί εἶνε μόνη καὶ τίποτε δὲν φέρει μὲ λίγο θόρυβο κάποια περιπλοκὴ στὴν ἀπόλυτη ἡρεμία, ποῦ τὴν ἀρρωσταίνει· καρδιὰ τοῦ νεροῦ χωρὶς θλίψη καὶ μολαταῦτα νυχτόβια, καρδιὰ τοῦ νεροῦ ἀμετάβολη καὶ παντοτεινὰ ἄγνωστη, ποῦ μπορούσε κάποιος αἰθρίασμα ἀγάπης νὰ τὴν γλυκάνη, μὰ ποῦ ἐρεθίζεται μόνο, ὃ καρδιὰ γὰ πάντα σιωπηλή.

Βέβαια κάποια ἀντανάκλαση ποῦ καὶ ποῦ γίνεται ὁ ἐφιδάλτης τῆς καρδιάς αὐτῆς τοῦ νεροῦ· ἀλλὰ καθετὶ ποῦ κατεβαίνει μέσα του ξεφυλλίζεται, χάνει τὴν παρθενιά του, καθετὶ ὀπισθοχωρεῖ καὶ γίνεται ἄχρωμο καὶ σκορπᾷ ἐκεῖ μέσα τὸν πάγο τῆς ἀπουσίας καὶ τοῦ τάφου, καὶ κάτι σὰν τὴν θλίψη τῷ χαῖρε ποῦ ὀλοένα λείβεται.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ νερὸ γίνεται πιὸ θλιμμένο καὶ περιμένει σὰν σὲ ὀνειροπλήξη, κάποιον, ποῦ δὲν ἔρχεται μέσα ἀπὸ τὴν ὠχρὴ δενδροστοιχία, ποῦ τὰ καθρεφτισμένα δεντριά βυθίζονται στὴν καρδιὰ του. Ὡμίμενα!

Τὸ ἐρημικὸ κοῖ φανταστικὸ νερὸ ἀνατριχιάζει αὐτὸ, ποῦ δὲν τὸ ἀγαποῦν καὶ δὲν ἀγαπᾷ κανένα, ποῦ πεθαίνει, γιατί εἶναι μονάχο του στὴ δύση μέσα τῆς ἡμέρας, τὴν ὥρα προπάντων, ποῦ οἱ ἐρωτευμένοι πηγαίνουν συνομιλοῦτες γὰ τὸν ἔρωτά τους στὲς ὄχθες του μέσα του νὰ ξεφυλλίσουν τὰ γλυκόλογά τους; Μπουκέττο ἀπὸ ἐξομολογήσεις, ποῦ ἢ σιωπὴ τοῦ νεροῦ ἀπορροφᾷ λόγια τελευταῖα, πεθαμένα κρίνα πόθων πολὺ μαλακῶν ὃ τὰ ὕστατα λουλούδια καρδιάς, ποῦ τῆς τὰ σύνταξαν ὅλα, ὅλα σχεδόν! Κι οἱ ἐξομολογήσεις αὐτὲς ποῦ τὸ πυρετωμένο νερὸ, τὲς κάμνει δικές του, τοῦ δίνουν μιὰ συγκίνηση, μιὰν ὀλόκαιρη ἀγωνία ὡσὰν, γινάμενο τὸ ἴδιο νιόνυμο, νὰ ἦταν ἐπὶ τέλους τὸ ξεφύλλισμα τῆς παρθενιάς του.

Μετάφραση Μ. Κ

λουβάτος, πού ἔζησε κατόπι στό Μπορνδὸ καὶ στό Παρίσι. Ἐκεῖ σχετίστηκε φαίνεται μὲ τὸν ποιητὴ τῶν «Καλβειὸν Μέτρων» τῶν «Ἐφτά σφραγίδων» τῆς «Ἁγιά Βαρβάρας» καὶ τῆς «Μεγάλης Ἀύρας», τὸν Σωτήρη Σκίπη, φιλολογικῆς ἐριδῆς τοὺς ἔκαμαν ἐχθροὺς καὶ τὰς προάλλες ὁ Κουλουβάτος ἐπιτέθηκε μὲ περιστροφὸν στὴν ὁδὸ Ἐρμού τὸν Σκίπη καὶ τὸν ἐπλήγωσε ἀρεκτὰ σοβαρὰ μὲ τρεῖς σφαῖρες.

Ὁ Σκίπης ἐργάζονταν τὰ τελευταῖα δυὸ χρόνια στό «Σκρίπ» καὶ εἶχε πῆ πῶς ἡ συλλογὴ τοῦ Βάγκου ἦταν ἔργο κλεμμένο ἀπὸ τὸν I. Βάρβογλη θεῖο τοῦ Κουλουβάτου.

Τὸν Κουλουβάτο τὸν ἐπίασε ἡ ἀστυνομία, καὶ ἡ κατάστασις τοῦ κ. Σκίπη δὲν εἶναι ἀπελπιστικὴ. Σὲ ὅλα ὅμως αὐτὰ φανερῶνεται πῶς ἀκόμα πολὺ ἄγρια φιλολογικὰ ἐνστικτικὰ κυριαρχοῦν σὲ μερικοὺς λογογράφους τῆς Ἀθήνας καὶ αὐτὸ εἶναι λυπηρὸ συμπέρασμα.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Βγήκε καὶ ὁ Τρίτος τόμος τοῦ Δελτίου τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου τῆς Ἀθήνας σὲ 343 σελ. περίπου καὶ μὲ πολὺ καλὴ καὶ ἀξιοσῖστατη ἐργασία καὶ γλωσσικὴ καὶ ἐκπαιδευτικὴ.

Σημειώνουμε τοῦ κ. Δελμούζου, δύο ἄρθρα, μιά πολὺ καλὰ γραμμὴν μελέτη γιὰ τὴν «Ὀρθογραφία μας» τοῦ κ. Μ. Τριανταφυλλίδη, δύο ἄρθρα γιὰ τὴ «Μουσικὴν ἐν τῇ σχολείᾳ μας» γραμμὴν τὸ ἕνα ἀπὸ τὸν κ. Μ. Καλομοίρη, τὸν λαμπρὸ συνθέτη καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν Δ-ίδα Μ. Λογοθέτη, πού τίμησε φέτος τὴν πόλιν μας μὲ μιὰ τῆς συναυλία, μιὰ διάλεξιν «τὶ διαβάζουν τὰ παιδιὰ μας» κ. Γαλ. Καζαντζάκη, (Πετρούλας Ψηλορείτη) πού ἔγινε στὸν Ὁμιλο, ἕνα ἄρθρον «Τὰ ἀναγνωστικά μας» τῆς Κας Π. Σ. Δέλτα, πού ἔχει γράψει τὰ τόσα ὥραϊα βιβλία γιὰ τὰ παιδιὰ, ἀνέκδοτα τοῦ Βηλαρὰ διδαχτικά, καὶ τοῦ Βιζυητοῦ τὸ «Διατὶ ἡ Μηλιά δὲν ἔγινε Μηλέα».

ΧΩΡΙΣ ΥΠΟΤΙΤΛΟ

* * Πολλὴ ἐργασία γλωσσικὴ καὶ φιλολογικὴ ἐτοιμάζεται νὰ γίνῃ στό «Προοδευτικὸ Κέντρο».

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον ἐτοίμασε πρόγραμμα σοβαρὸ, πού θὰ ἐφαρμοσθῇ. Θὰ γίνοντι πολλὰς δημόσιαις διαλέξεις. Θὰ μιλήσουν οἱ καλύτεροὶ λόγοι μας γιὰ διάφορα φιλολογικά, γλωσσικά καὶ κοινωνιολογικά ζητήματα ὡς τὸρα δῆλωσαν πῶς θὰ κάμουν διαλέξεις οἱ Κοι Κλήμης Πορφυρογέννητος, Ἀντώνης Ἀκροθαλασσίτης, Π. Μπεκές, Ν. Καστρινός, Κ. Μπέλλας κλπ.

* * Ἐπίσης τὸ Προοδευτικὸ Κέντρο θ' ἀνέβη τὴ βιβλιοθήκην του, ὅπου βρίσκονται πολλὰ βιβλία τῆς νεώτερης καὶ λογοτεχνίας. Στὸ ἀναγνωστήριον, πού θ' ἀρχίσῃ καὶ αὐτὸ νὰ λειτουργῇ, θὰ μπορῇ κανεὶς νὰ εὔρη ὅσα περιοδικὰ χρειάζονται γιὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς φιλολογικῆς μας κινήσεως.

* * Τὰ «Γράμματα» (B. P. 1146 ALEXANDRIE) παρακαλοῦν τοὺς ποιητὰς μας νὰ στείλουν τὰ βιβλία τους γιὰ μιὰ μεγάλη μελέτη πού ἐτοιμάζουν γιὰ τὴ σύγχρονον ἑλληνικὴν ποίησιν πού θὰ δημοσιευθῇ ἑλληνικά, γαλλικά καὶ ἀγγλικά.

* * Ὁ συνεργάτης μας Κος Ἀντώνης Ἀκροθαλασσίτης θὰ γράφῃ στό μέλλον μὲ τ' ὄνομα του Ἄντ. Γιαλοῦρης.

* * Τὸ ἐρχόμενον φυλλάδιον τῶν Παπύρων θὰ ἐκδοθῇ διπλάσιον στὶς ἀρχὰς τοῦ Ἀυγούστου, καὶ μὲ ἐκεῖνο θὰ γίνοντι μεταρρυθμίσεις ἐπὶ τὴν ἐκδόσιν τοῦ περιοδικοῦ.

Βιβλία πού πῆραμε : I. Ραρτοποῦλου Ζωὴ καὶ ἀγάπη Γρ. 5.

Γ. Φιλήντα—Ἐένες ἀρμονίαι ἐπὶ τὴν δικὴν μου λύρα.

Περιοδικά: *Γράμματα*, δίμηνον λογοτεχνικὸν B. P. 1146 ALEXANDRIE.

Νέα Ζωή.—Τρίμηνον περιοδικὸν, ὄργανον τοῦ ὁμόνυμου Συλλόγου RUE SESOSTRIS 10 ALEXANDRIE.

Χαραυγὴ. Δεκαπενθήμερον καλλιτεχνικὸν περιοδικόν, ὁδὸς Βαλτετισίου Ἀθήναι 47.

Κόσμος.—Ἑβδομαδιαῖον περιοδικόν, Σμύρνη, Τρίστατον Ἁγίας Φωτεινῆς. Στὸς Πεισματζόγλου.

Νέα Ζωή.—Ἑβδομαδιαῖον περιοδικόν, Εὐρωπαϊκὴ ὁδὸς, Μέγαρον Ἀλλιότη Σμύρνη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ Σ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΜΤΟΠΑΖΑΡΟ